

Jaarverslag 2020

Vereniging Zeeuwse Milieufederatie
Kousteensedijk 7
4331 JE Middelburg
Kamer van Koophandel: 40310527

Voorwoord

Het jaar 2020. Ik denk dat wij het er allen over eens zijn dat dit een erg bijzonder jaar was. Een jaar dat grotendeels in het teken stond van de COVID-19 pandemie. Maar voor ons ook nog steeds in het teken van twee wereldwijde uitdagingen. Klimaatverandering en het verlies aan biodiversiteit. Met gepaste trots presenteren wij het jaarverslag 2020. Het geeft inzicht in het afgelopen jaar en is tegelijkertijd een verantwoording van alle activiteiten zoals in het jaarplan voor 2020 beschreven.

2020 was een wonderlijk jaar. We leerden noodgedwongen werken vanuit onze thuiswerkplekken. We leerden dat dit eenzaam was, maar ook zeer efficiënt kon zijn. Productief, dat waren we. We werden creatief en leerden digitaal ook inspirerende ontmoetingen te organiseren.

Het vertrekpunt voor onze activiteiten is naast het Tijdloos Kompas ook de Meerjarenstrategie . Zo namen we deel aan een paar belangrijke landelijke thema's. De energietransitie, burgerparticipatie, verlies aan biodiversiteit, natuur-inclusieve landbouw, het uitrollen van de kustvisie naar de binnenwateren, klimaatadaptatie en CO2 reductie in de industrie.

Voor deze thema's zitten wij vaak aan tafels of in overleggen om de natuur en de omgeving te vertegenwoordigen. Zo werkten we mee aan de Regionale Energiestrategie, aan de strategie van Ambitie 2030 Duurzame Havens, namen we deel aan de Participatie Coalitie, Gebiedsvisie Veerse Meer etc.

Ik zal je in dit inleidend stukje de lijst van structuren besparen waarin wij hebben deelgenomen. Je kunt onze activiteiten terugvinden onder de thema's verderop in dit verslag.

Bij al onze activiteiten proberen wij ook te werken aan de transitie die nodig is om anders naar zaken te gaan leren kijken. Een integrale aanpak is nodig. Systeemdenken. Als in een ecosysteem. Want we moeten zuinig zijn op de aarde, onze leefomgeving.

Je kunt lezen over onze aanpak. Coöperatief en altijd in dialoog . We hebben geleerd om het structureel oneens te kunnen zijn met onze partners, maar toch in gesprek te blijven. Zonder de daadwerkelijke verbinding te verliezen. Een we hebben concrete successen behaald.

Onze financiële situatie is inmiddels weer gezond. Na een zwaar jaar in 2018, hebben we 2019 positief afgesloten. Deze koers hebben we vast weten te houden en daarom is ook 2020 positief afgesloten.

Ondanks de zwaarte van de Coronamaatregelen en een paar zeer zware persoonlijke omstandigheden, blijven we een gezond en energiek team ter zijde gestaan door een deskundig en bevlogen bestuur. Iedere medewerker heeft zijn/haar deel van dit verslag geschreven en samen gaan we vol vertrouwen de toekomst tegemoet..

Middelburg, juni 2021

Ira von Harras,
directeur

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
Verslag van de activiteiten	7
Inleiding	9
Meerjarenstrategie	11
Thema 1 - Duurzaamheid, Circulair & Energietransitie	13
Thema 2 – Deltawateren	19
Thema 3 - Ruimtelijke Ordening en Landschap	23
Algemene prestatieafspraken	27
Bestuursverslag	31
Algemeen	33
Financiën	38
Toekomstparagraaf	41
Begroting	42
Bestuur	44
Bureau en medewerkers	45
Jaarrekening 2020	47
Balans per 31 december 2020	48
Staat van baten en lasten over 2020	50
Kasstroomoverzicht over 2020	51
Algemene toelichting	52
Grondslagen voor financiële verslaggeving	53
Toelichting op balans	55
Toelichting op staat van baten en lasten	61
Overige toelichtingen	64
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	65
Controleverklaring bij de jaarrekening	66
Tot slot	68
Bijlagen	71
1. Bijlage:	73
Toelichting op de lastenverdeling per doelstelling	73
2. Bijlage:	74
Kostenverdeelstaat IKS Provincie Zeeland	74

Verslag van de activiteiten

Inleiding

In 1984 is de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie opgericht, een samenvoeging van de Stichting Zeeuws Coördinatieorgaan voor Natuur-, Landschaps- en Milieubescherming en de Vereniging Milieuhygiëne Zeeland. Sindsdien werkt ZMf aan een schoon milieu, een rijke natuur en een aantrekkelijk landschap.

Door wereldwijde ontwikkelingen en inzichten beweegt onze organisatie zich mee met die ontwikkelingen teneinde een zo groot mogelijke positieve impact te hebben op een nieuwe economie in Zeeland. Een economie waar ecologische, economische en sociale waarden bij elkaar optellen ten behoeve van een duurzame samenleving. Diverse ontwikkelingen liggen ten grondslag aan de keuzes die ZMf maakt. Bijvoorbeeld de 17 Global Goals for Sustainable Development van de Verenigde Naties, de wereldwijde afspraken van het Paris Climate Agreement, het regeerakkoord en de Regionale Energie Strategieën.

Provinciale ontwikkelingen zijn voor ZMf van groot belang en vormen uiteindelijk het belangrijkste kader waarbinnen haar werk wordt vormgegeven.

Meerjarenstrategie

ZMf wil een unieke bijdrage leveren aan een mooi Zeeland en een gezonde prettige leefomgeving. We borgen de stem voor natuur en milieu in Zeeland, nú en de komende veertig jaar. We zijn strijdbaar voor een natuur-inclusieve samenleving. We komen op voor kwetsbare natuur en spannen ons in voor verduurzaming van de maatschappij.

We hebben een idealistische basis voor de langere termijn voor Zeeland op het terrein van de twee grootste huidige bedreigingen: klimaatverandering en verlies aan biodiversiteit. Wij zijn dé organisatie voor natuur en milieu die ook op lange termijn de leefbaarheid van Zeeland in het oog houdt. We houden waar nodig de betrokken partijen hiervoor bij de les. Wij kijken daarbij naar het hele systeem en zijn in staat om in te zoomen op kleinere deelgebieden van dat systeem. We hechten veel belang aan gefundeerde argumenten en feiten.

Bij alles wat we als mens doen, vraagt ZMf zich altijd af of dat ook positieve impact heeft op generaties na ons. Deze fundamentele vraag leren wij van natuurvolkeren die zichzelf ten doel stellen om zorg te dragen voor zeven generaties na hen. Op die manier houden we zo goed mogelijk rekening met hen die nu nog geen stem hebben.

Een gezonde vorm van zelfreflectie vindt ZMf onmisbaar om flexibel en daadkrachtig te zijn en blijven. We durven kritisch naar onszelf en ons functioneren te kijken. Dat maakt ons een sterke lerende organisatie die zichzelf steeds opnieuw uitvindt en haar werk steeds verder weet te professionaliseren.

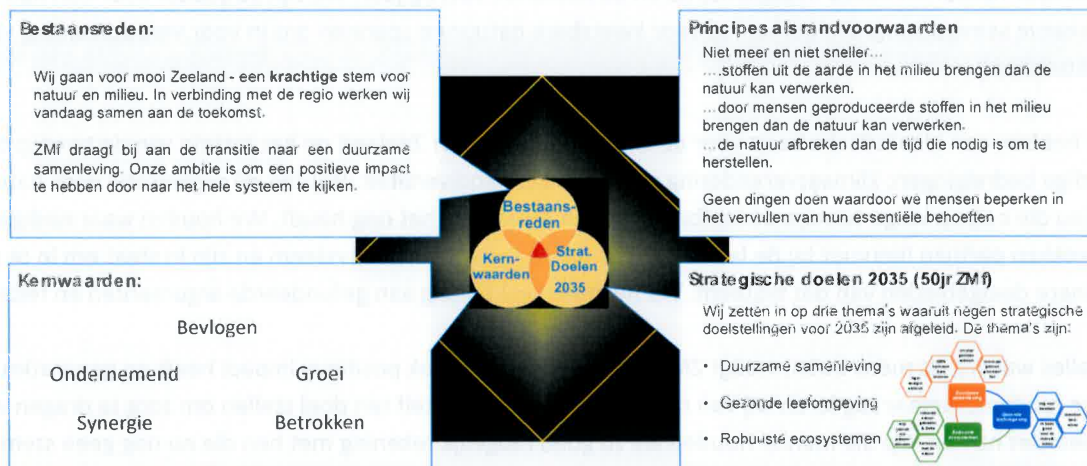
Organisatorische context van ZMf

ZMf is een koepelorganisatie die namens haar lid-organisaties en individuele leden belangen op het gebied van natuur en milieu in Zeeland behartigt. ZMf vertegenwoordigt zo een brede laag van belanghebbenden en betrokken inwoners. Hierdoor fungeert ZMf als aanspreekpunt voor alle Zeeuwen, overheden, bedrijven, industrie, onderzoeks- en onderwijsinstellingen en belangenorganisaties. ZMf heeft een groot netwerk waarin ze veel impact heeft. Dat maakt haar de spin in het web en een autoriteit op het gebied van natuur en milieu in Zeeland.

Onze wijze van organiseren

Het fundament van onze organisatie is het Tijdloos Kompas. Hierin hebben wij aandacht voor onze bestaansredenen, kernwaarden, principes als randvoorwaarden en onze strategische doelen voor de lange termijn. Dit kompas helpt ons met het uitzetten van een duidelijke koers en bij het vasthouden ervan. Het Tijdloos Kompas biedt ook houvast bij het nemen van beslissingen en bij de afweging tussen waar we onze expertise wel willen inzetten en waar niet.

Het kompas van de zmf

Gebaseerd op het Tijdloos Kompas stelden wij een Meerjarenstrategie voor de periode 2021-2025 op die tot uiting komt in drie programma's: Ruimtelijke Ordening & Landschap, Deltawateren en Duurzaamheid & Circulaire Economie.

Op kortere termijn werken we met een jaarplan. In dit jaarplan geven we onszelf de vrijheid om, met de langetermijnstrategieën in het vizier, slim te anticiperen op de realiteit en actualiteit van de dag. Dit maakt ZMf van alle tijden.

Onze wijze van uitvoeren

Sterk in faciliteren. Vertellen van hoopvolle en positieve verhalen. Een faire partij die vinger aan de pols houdt en bijdraagt aan de juiste stappen voorwaarts. Een gedegen en professionele gesprekspartner voor overheden en sectoren. Nauwe samenwerking met bedrijven aan impactvolle projecten. Invloed op relevante uitvoeringsagenda's van sectoren en overlegstructuren. Verbinden van mensen en ideeën. Mobiliseren van publiek en het verzinnen van ludieke campagnes om Zeeuwen te overtuigen van urgentie en noodzaak om positief te veranderen. Dit alles maakt ZMf uniek.

Thema 1 - Duurzaamheid, Circulair & Energietransitie

De overgang naar een duurzame energieopwekking is veelomvattend en heeft grote impact op ons landschap. Circulaire Economie en Transitiedenken doen meer en meer hun intrede in de provincie Zeeland. ZMf richt zich binnen dit thema op een aantal grote opgaven. We werken nauw samen met de industrie in Zeeland en we werken actief aan een upgrade van Ambitie 2030 Duurzame Havens. ZMf heeft een verbindende en faciliterende rol te binnen diverse samenwerkingsverbanden met het bedrijfsleven. Ook hebben we aandacht voor burgerparticipatie; vaak zijn we de schakel tussen natuur en milieu.

Wij dragen actief bij aan de werkgroep Vitaal Sloe & Kanaalzone, Het VernieuwersLAB en de SER Zeeland en daarbij leveren we een krachtige bijdrage aan de transitie naar een duurzamer Zeeland. Ook zijn we gestart met de Innovatiehub vanuit de Zuidwestelijke Delta Circulaire Economie. Daarnaast werken we met gelijkgestemde organisaties samen om nog meer invloed te kunnen uitoefenen. We maken deel uit van een samenwerking met partners van buiten de provincie, om zo gebruik te kunnen maken van de landelijke expertise ten behoeve van Zeeland. In 2021 bouwen we voort op de acties van 2020. Het Nationale Klimaatakkoord heeft een beweging gegenereerd waarop wij verder kunnen.

1. Klimaatakkoord in de praktijk ()

De discussie over het klimaat in relatie tot het klimaatakkoord vindt veelal in bestuurlijke overleggen plaats. Een daarvan is de Hoofdtafel Elektriciteit van de Regionale Energiestrategie. Onze rol is daar van grote invloed op thema's als zon, wind en kernenergie.

De standpunten van natuur- en milieuorganisaties agenderen we in overleggen met de convenantpartners van Ambitie 2030 en de Vitaal Sloe & Kanaalzone overleggen. Ook participeerden we in een toekomststrategie van Rijkswaterstaat, Global Project and Change Management Nieuwe opleiding HZ en organiseerden we een gesprek bij de COVRA. Er vonden gesprekken plaats met Wise en we schreven een position paper over kernenergie.

ZMf werd betrokken bij en bevestigd voor de nieuwe toekomstvisie van North Seaports, we voerden gesprekken met een aantal grote industriële bedrijven in onze regio. Inmiddels zijn we toegetreden tot de Maatschappelijke Adviesraad van de VNCI (Vereniging Nederlandse Chemische Industrie). Een goede ontwikkeling is dat we daarin niet meer alleen als kritische partner gezien worden, maar ook als partner die kan bijdragen aan een deel van de oplossing!

2. Circulaire Roadmap ()

Gezamenlijk met de Provincie Zeeland hebben we een aantal sessies georganiseerd rondom het thema Circulaire Economie. Hierbij richtten we ons op drie thema's, nl. Recreatie, Bouw en Kringlooplandbouw. Deze drie thema's zijn weer verder uitgewerkt in een vervolgtraject. Dit hebben we verbonden aan sessies van het VernieuwersLAB.

We werkten actief mee in de werkgroep Circulaire Economie in de Zuidwestelijke Delta en hebben dit jaar de basis gelegd voor een Innovatiehub rondom een circulair ambachtcentrum in Zeeland. Dit naar voorbeeld van andere natuur- en milieufederaties.

Wij zijn door Impuls Zeeland gevraagd om mee te werken aan een Interreg samenwerkingsproject FACET om ondernemers in de recreatiebranche met vragen over hun bedrijf en de mogelijkheden om stappen te zetten in circulair ondernemen.

3. Ambitie 2030 Duurzame Havens ()

Met de gehele werkgroep van Ambitie 2030 werken we aan een uitvoeringsplan monitoring van de huidige KPI's in het convenant. Inmiddels hebben we ook een versie 2.0 in concept klaar. Samen hebben we een traject gevolgd en een bureau aangetrokken om te helpen bij de upgrade van dit convenant. Binnen ZMf hebben wij dialoog gevoerd met achterban en bestuur over dit convenant.

ZMf is trekker van de Kompasessie waarin wij ingaan op het proces. Wat is onze bestaansreden, onze kernwaarden en hoe gaan we met elkaar om als het spannend wordt.

Inmiddels zijn er vier Ambitieclusters benoemd. Dit zijn Mobiliteit, Duurzame Economie, Milieukwaliteit en Biodiversiteit. Ieder cluster kent een eigen regisseur. Die is verantwoordelijk in samenwerking met de andere partijen en externe stakeholders, voor uitvoering van de doelstellingen binnen dat cluster.

ZMf is regisseur op het cluster Biodiversiteit. Hiervoor werken we nauw samen met onze achterban. We hebben ons plan binnen het Coördinatie-overleg van ZMf (terreinbeheerders e.a.) gepresenteerd en dit werd goed ontvangen en aangevuld.

In december was het concept klaar om volgend jaar verder uitgewerkt te worden.

4. Regionale Energie Strategie (RES) ()

ZMf heeft constructief bijgedragen aan de tafel Elektriciteit, de subtafel Particuliere Woningbouw en de Zeeuwse RES-dag. De bijeenkomsten waren dit jaar vrij beperkt aangezien RES 1.0 ter goedkeuring lag bij de besturen. ZMf heeft via een gezamenlijk persbericht met Zeeuwind haar steun aan RES 1.0 uitgesproken. Ook denken we actief mee met het project Energieke Gemeenten van Zeeland Bruist, en hebben hiervoor input aangeleverd voor de Sociale Warmte Atlas en Participatie Toolkit en doen we mee met de 'labs'.

In het kader van de Participatiecoalitie informeert en ondersteunt ZMf burgerinitiatieven en gemeenten met betrekking tot lokale opwekking en lokaal eigendom. Ter inspiratie hebben we een Zeeuws burgerinitiatief uit Koudekerke op film gezet en deze als voorbeeld verspreid naar gemeenten en burgers om hen te stimuleren om de energietransitie SAMEN op te pakken. Daarnaast adviseren we gemeenten over hoe je natuur en landschap in relatie tot zonneparken kan borgen in beleid.

Ook hebben we in samenwerking met Zeeuwind voor de ambtenaren energietransitie en ruimtelijke ordening een masterclass georganiseerd over duurzame opwek in (50%) lokaal eigendom en hoe dit te implementeren in het beleid. Deze bijeenkomst werd goed bezocht, het merendeel van de gemeenten deed actief mee.

Ten slotte informeren en ondersteunen we ook inwoners van Zeeland met betrekking tot de opties voor aardgasvrij maken van hun wijk en dorp. Zo organiseerden we in samenwerking met Zeeuwind een informatiebijeenkomst over de opties aardgasvrij en hoe je als particulier zelf aan de slag kunt.

5. Particuliere woningbouw – Platform Energie Zeeland ()

Als ZMf hebben we dit jaar niet actief deelgenomen aan Energiek Zeeland. Wel hebben we tijdens de bijeenkomsten van het Warmte Effect, Energiek Zeeland gepromoot en ruimte gegeven zich te presenteren. Helaas was het voor Energiek Zeeland ook een lastig jaar in verband met Corona, waardoor vele huisbezoeken niet zijn doorgegaan. Wel hebben we via onze eigen communicatiemiddelen regelmatig aandacht gevraagd voor energiebesparing en -acties.

6. Energieke Projecten

Energie Servicepunt Zeeland

ZMf heeft in 2020, samen met het Zeeuws Klimaatfonds en Zeeuwind, het Energie Servicepunt Zeeland (ESP) voortgezet. We hebben het afgelopen jaar wederom energie-initiatieven, postcoderoos-initiatieven en particulieren gesteund, geïnformeerd, geadviseerd en geënthousiasmeerd op het gebied van energiebesparing en duurzame energie. Ook hebben we de doelgroep VvE's (Vereniging van Eigenaren) bediend met drie informatiebijeenkomsten (over RRE-regeling, Nationaal en Provinciaal Energiefonds en stappen naar aardgasvrij) die zeer goed bezocht zijn; in totaal bijna driehonderd bezoekers. Tenslotte zijn er twee bijeenkomsten (digitaal en fysiek) georganiseerd over de vraag hoe je een idee voor energietransitie tot uitvoering brengt. Deze bijeenkomsten zijn goed ontvangen. Hiervoor hebben we de aanpak van de energiefabriek ontwikkeld. Naast een item hierover bij Omroep Zeeland is hier uitgebreid aandacht aan geschonken op websites en social media en in twee energienieuwsbrieven.

Meer energie in scholen

Afgelopen jaar is gebleken dat het bij scholen heel lastig is om van plan van aanpak naar concrete uitvoering te komen. De financiële middelen voor noodzakelijke investeringen ontbreken. De bestaande Meerjaren Onderhouds Programma's (MJOP's) moeten omgezet worden in een Duurzaam MJOP en daarvoor ontbreekt het aan middelen én kennis. De oplossing kan gezocht worden in het ontwikkelen van een nieuwe visie van de Integrale Huisvestingsplannen (IHP's) die gemeenten én schoolbesturen in goed overleg samenstellen om de onderwijshuisvesting over een lange reeks van jaren in een gemeente vorm te geven.

Daarbij kan een verschuiving van nieuwbouw naar meer renovaties van bestaande schoolgebouwen onderdeel van de oplossing vormen. Een plan van aanpak voor de energetische verduurzaming van een school heeft alleen kans van slagen als alle stakeholders bereid zijn tot goed overleg en buiten bestaande formele kaders te denken. In het afgelopen jaar is het niet mogelijk gebleken om een provinciale bijeenkomst te organiseren voor schoolbestuurders en gemeenten om bij te dragen aan het ontwikkelen van een nieuwe visie op de onderwijshuisvesting.

De rol van ZMf in dit project is beperkt. Het project wordt voornamelijk getrokken door Zeeuws Klimaat Fonds en Zeeuwind. Als ZMf zijn we projectaanvrager; we bewaken de (financiële) voortgang en beheren de website.

Het Warmte Effect en Het Zoneffect

In Nederland gaan we de stap maken naar duurzame verwarming zonder aardgas. Woningisolatie en de aanschaf van een warmtepomp zijn belangrijke stappen om te komen tot het verduurzamen van een woning. ZMf heeft samen Zeeuwind en andere onafhankelijke partijen in 2020 daarom wederom drie collectieve inkoopacties opgezet voor particulieren: isolatie, warmtepompen en zonnepanelen. We geven onafhankelijke informatie en bieden handelingsperspectief aan woningeigenaren door een gezamenlijk inkoopactie met scherpe tarieven. Het op deze manier ontzorgen van woningeigenaren is een belangrijke succesfactor van de acties.

In 2020 bezochten ruim vierhonderd bezoekers de zes informatieavonden over warmtepompen die verspreid over Zeeland werden gehouden. Zo'n 5 % heeft een vervolgbezoek aan gevraagd. Dit is minder dan voorheen. Wel hebben we heel veel vragen kunnen beantwoorden en 'broodjes aap' verhalen uit de wereld kunnen helpen.

Daarnaast zijn er in verband met Corona drie van de vijf van informatiebijeenkomsten met betrekking tot isolatie niet doorgegaan. Omdat de bezoekers terughoudend waren met de huisbezoeken (richtlijnen RIVM) zijn er in 2020 minder huizen geïsoleerd in het kader van Het Warmte Effect. Ook de marktdagen met betrekking tot de actie zonnepanelen zijn afgelast. Hier viel de verkoop mee: velen deden wel mee aan de gezamenlijke inkoop zonnepanelen.

7. #7 Generations jongerenproject ()

We hebben dit jaar het #7 Generations project opgezet en zijn met kunstenaar Rem van den Bosch aan de slag gegaan met bijv. de foto-expositie in de Covra.

Een editie van Wantij werd gewijd aan het gedachtegoed van de #7 Generations-filosofie door interviews met de jongeren van FindingRoots.

Er was een bijeenkomst gepland met de grote industriële bedrijven, maar die kon helaas wegens de Covid-richtlijnen niet doorgaan.

8. Klimaatcampagne voor generatie Z – Zeehond

Na een verkenning om financiën voor deze klimaatcampagne te werven is gebleken dat het dit jaar niet haalbaar was om het project zoals we dat voor ogen hadden te kunnen realiseren. Wel hebben we dit jaar stil gestaan en aandacht gevraagd voor het plasticprobleem door een actieve bijdrage te leveren aan schoonmaak campagnes in het kader van onze deelname aan de Schone Schelde. In het najaar hebben we ook door middel van het organiseren van een eigen opruimactie aandacht gevraagd voor het plasticprobleem en hebben we mee geholpen aan de monitoring van het soort en locatie van plastic zwerfafval.

9. Community of Practice fase 2 (zie ook 2019)

Voor een vervolg op de Community of Practise fase 2 hebben de gezamenlijke partners geen inspanning meer geleverd op het zoeken naar financiering. Wel is er vanuit de landelijke samenwerking (Circulair Expertteam NMF's) gewerkt aan het thema circulaire economie & onderwijs. Er is een gezamenlijke Webinar geweest over CE in het voortgezet onderwijs. Deze was druk bezocht en er is een LinkedIN platform uit voortgekomen waarin vraag en aanbod bij elkaar komen omtrent dit vraagstuk.

10. Het VernieuwersLAB en de Innovatiehub

VernieuwersLAB

In 2020 hebben we veel gerealiseerd met het VernieuwersLAB. Zo hebben we het Manifest voor een nieuw Zeeland geschreven en uitgebracht als oproep tot verandering. In een digitale bijeenkomst werkten we met de deelnemers verder aan de tien punten van het Manifest.

We hebben in 2020 een website gebouwd en gepubliceerd als verbindend platform tussen de deelnemers en als losstaand communicatiemiddel. We hebben in dit jaar ons deelnemersbereik meer dan verdubbeld.

InnovatieHUB

In 2019 zijn tijdens een eerste InnovatieHUB kansrijke ideeën opgehaald voor de natuurvriendelijke en duurzame inrichting van dijkverzwaringen binnen het HoogWaterBeschermingsprogramma. Met de uitwerking van deze ideeën is in 2020 een begin gemaakt. Ook dit jaar is gewerkt aan een nieuwe InnovatieHUB omtrent Circulaire Ambachtscentra, die in 2021 zal worden georganiseerd. Er is vraag naar een circulair ambachtscentrum in de regio, dat werd duidelijk in de gesprekken die wij voerden in 2020. Tijdens de sessie volgend jaar zullen wij met alle betrokken partijen in gesprek gaan en stappen zetten in de verandering naar een circulaire regio.

Verdere bekendheid aan de InnovatieHUB is gecreëerd door opname in de Gebiedsagenda 2050 als veelbelovend initiatief en een bericht in de nieuwsbrief van de ZWD.

11. Energietuinen

Met Energietuinen Nederland willen de natuur en milieufederaties zichtbaar maken dat grootschalige opwekking van duurzame energie ook mooi kan zijn én kan samengaan met natuur en recreatie. Op deze locaties komt bijvoorbeeld een zonnepark met natuur, wandel- en fietspaden en moestuinen. Landelijke verkenning ingegaan met initiatieven zoals die elders in Nederland lopen.

We hebben ons verdiept in het concept Energietuinen en hebben een pilot verkend; een zonneveld met natuur, educatie bij een particulier in Kruiningen. Omdat de gemeente eerst haar beleid wil bepalen, is het plan nog niet verder van de grond gekomen.

12. Energie Sociaal 2.0

Energie Sociaal 2.0 is een plan voor een wijk vanuit de duurzaamheidsuitvoeringsagenda van Borsele ten einde binnen die wijk een sociaal en energievriendelijk systeem te creëren. Vanuit de wens en met de steun van de wijkbewoners met een focus en inzet op de deeleconomie. Bijvoorbeeld het delen van grasmaaiers en heggenscharen of het leasen van wasmachines ed.

Dit proces heeft (nog) geen vervolg gekregen. Momenteel zijn alle betrokken partijen wel actief betrokken bij de Regionale Energiestrategie en het uitvoeringsprogramma daarvan.

Thema 2 – Deltawateren

Gedurende 2020 is binnen het thema Deltawateren gewerkt aan de realisatie van nieuwe initiatieven, versterken van bewustwording van de noodzaak voor en initiëren van projecten rondom klimaatadaptatie. Zo zijn er ambassadeurs voor Natuurlijke Klimaatbuffers geworven en wordt met andere organisaties gewerkt aan projecten gerelateerd aan klimaatadaptatie. De samenwerking met organisaties als North Sea Port (NSP), de schelpdiersector en onderwijsinstellingen als de HZ is verder uitgebouwd. Overkoepelend doel hierbij is een duurzamer gebruik van de Deltawateren, waarbij natuurwaarden behouden en zelfs versterkt worden. ZMf werkt met partners uit de Coalitie Delta Natuurlijk én NSP aan de concrete invulling van een gezamenlijk werkprogramma waarin alle partijen toewerken naar realisatie van projecten ter versterking van natuurwaarden in de Westerschelde, zoals Beeomonitoring, naar de biodiversiteit langs de Westerschelde.

Het zoetwatervraagstuk in Zeeland wordt steeds urgenter. Ook hier heeft ZMf door betrokkenheid bij Deltaplan Zoet Water en andere initiatieven het belang van natuur ingebracht. In onze waterstrategie kunnen we de nieuwste inzichten rondom zeespiegelstijging en klimaatadaptatie goed monitoren en meenemen in 2021.

1. Schelpdiersector – dialoog naar deelgebied proces (Zeeland)

ZMf streeft een duurzame relatie tussen schelpdierteelt en natuur na, zodat natuurwaarden in de Deltawateren behouden blijven. In 2020 heeft ZMf op diverse manieren deze doelstelling verder geprobeerd te realiseren. ZMf heeft actief bijgedragen aan een MSC-evaluatie voor de mosselsector.

Een mogelijkheid om de druk op de Deltawateren te verlichten is door te zoeken naar alternatieve en innovatieve kweektechnieken en -locaties. ZMf heeft proactief meegedacht over alternatieve methoden en nieuw ontwikkelde technieken onder de aandacht gebracht bij daarvoor interessante organisaties. In overleggen met de schelpdiersector en overheidsinstanties is een gebiedsproces, in combinatie met een zorgvuldig onderzoeks- en monitoringsprogramma, besproken om te komen tot een breed gedragen toekomstvisie. Hieraan is in samenwerking met Natuurmonumenten en de NOV een eerste aanzet gemaakt die in 2021 verder zal worden uitgedragen.

Hoewel ZMf en andere natuurorganisaties in de afgelopen jaren herhaaldelijk hebben aangegeven bij de sector en de overheid graag tijdig bij vergunningsaanvragen te worden betrokken, werd voor de kokkelvisserij een vergunning verleend zonder natuurorganisaties hierover te informeren. Juist door natuurorganisaties vooraf te betrekken kan gezamenlijk gewerkt worden aan een aanvraag waar beide partijen tevreden over zijn. Op de verleende vergunning is door ZMf mede namens andere natuurorganisaties een schriftelijke reactie gegeven. Naar aanleiding van de reactie zijn nieuwe afspraken gemaakt over betrokkenheid met de vergunningverlener.

2. Visserij (Zeeland)

Om goed op de hoogte te zijn van de ontwikkelingen op het gebied van visserij in Zeeland, neemt ZMf actief deel aan het Visserij Initiatief Zeeland (VIZ). Door inhoudelijk inbreng te leveren voor de bouwsteen Visserij

van de Omgevingsvisie heeft ZMf actiepunten ten bate van verduurzaming van de visserijsector ingebracht. In het proces rondom vergunningen voor zeegroenten snijden, schelpdier rapen en zee-aas spitten is ZMf samen met de terreinbeherende organisaties betrokken om een gedegen borging van de natuurwaarden te realiseren. ZMf werkte in 2020 samen met lidorganisatie Sportvisserij ZWN, o.a. voor inhoudelijke inbreng voor het VIZ en discussies rondom waterkwaliteit.

3. Gebiedsontwikkeling Deltawateren ()

Ook in 2020 heeft ZMf aan verschillende bijeenkomsten en samenwerkingsverbanden deelgenomen. De nadruk lag hierbij grotendeels op de integraliteit, waarbij natuur, natuur en kwaliteit van de leefomgeving belangrijk zijn.

Voor de uitwerking van de Omgevingsvisie die wordt opgesteld door de Provincie zijn we inhoudelijk betrokken geweest bij overleggen over de bouwsteen Klimaatadaptatie, Visserij en Deltawateren.

De Energietransitie is in volle gang. Dat de transitie ook van invloed zal zijn op de ecologie in en om de Deltawateren is onvermijdelijk. De ontwikkeling van windparken kan van invloed zijn op de directe natuurlijke omgeving en vogels en vleermuizen. ZMf is betrokken geweest bij overleggen over een tweetal projecten, waarbij risico op aanvaringen door vogels, meer specifiek de zeearend, en vleermuizen bestaat. Naar aanleiding van het overleg met de bouwer van een van de windparken zullen detectiesystemen voor de zeearend worden geplaatst. Voor het andere project is in overleggen gezocht naar de meest natuurvriendelijke wijze van realisatie. De gesprekken hierover zullen in 2021 vervolgd worden.

Voor de aanlanding van de KV380 kabels van IJmuiden VER heeft ZMf aan verschillende overleggen deelgenomen. Belangrijk onderwerp hierbij is de balans tussen milieu en natuur en waar mogelijk koppelkansen te identificeren. Zo is ingebracht om de kabel via de Veerse Gatdam te koppelen aan een doorlaat ter verbetering van de waterkwaliteit in het Veerse Meer.

De Westerschelde is een belangrijk Deltawater voor ZMf. Naast de samenwerking met North Sea Port (NSP), is ZMf lid van de Schelderaad. Hier heeft ZMf ook in 2020 de belangen van natuur behartigd en actief bijgedragen aan het Scheldesymposium. In het verlengde van de Schelderaad worden de Lange Termijn Perspectieven Toegankelijkheid en Natuur georganiseerd. In 2020 heeft ZMf deelgenomen aan de bijeenkomsten voor een Lange Termijn Perspectief Natuur Fase 2 en over het proces actief in samenwerking met andere natuurorganisaties gecommuniceerd met initiatiefnemers en andere stakeholders.

De belasting van de Westerschelde met zwerfvuil en plastic aanpakken is de doelstelling van het Schone Schelde samenwerkingsverband. ZMf neemt actief deel aan het kernteam en de werkgroepen Voorkomen en Verwerken. Een plan van aanpak en methoden om afval te verminderen zijn in 2020 verder uitgewerkt.

De Adviesgroep Zuidwestelijke Delta heeft in 2020 een transitie naar Regioteam doorgemaakt. In 2020 heeft ZMf actief deelgenomen aan de bijeenkomsten van de Adviesgroep en meegedacht over de wijze waarop de nieuwe structuur rondom het Regioteam vormgegeven kan worden. ZMf zal als organisatie die natuur en milieubelangen behartigt deel uitmaken van het Regioteam.

4. Coalitie Delta Natuurlijk (CDN) ()

Zeeland staat voor nieuwe uitdagingen. Vooral de zeespiegelstijging en klimaatverandering vragen om een nieuwe focus van de Coalitie Delta Natuurlijk.

Het jaar 2020 is voor CDN begonnen met een tweedaagse workshop waarin de wijze van samenwerking en centrale thema's zijn geëvalueerd en aangepast aan de huidige vraagstukken. Nieuwe thema's zijn benoemd te weten Zeespiegelstijging, Natuurherstel en Governance. Hieraan is gedurende 2020 verder vorm gegeven.

Ook is de wijze van overleggen aangepast en geïntensiveerd. Binnen CDN zijn ontwikkelingen van beleid op het gebied van zeespiegelstijging, zoetwaterbeschikbaarheid en waterkwaliteit belangrijke onderwerpen geweest in 2020:

- Programmatische Aanpak Grote Wateren; CDN-partijen hebben inhoudelijke inbreng geleverd over de wijze waarop de ecologische waterkwaliteit en natuurwaarden in de Deltawateren verbeterd kan worden.
- Beheerplannen NATURA2000; de huidige beheerplannen voor de Deltawateren lopen eind 2021 af. Dit betekent dat de beheerplannen tijdig geëvalueerd en herijkt moeten worden. CDN heeft zich hard gemaakt voor een gedegen proces om te komen tot goede, actuele beheerplannen.
- Lange Termijn Perspectief Natuur (LTP-N) Westerschelde; een aantal natuurpartijen uit CDN is betrokken bij het LTP-N traject. Over proces en inhoudelijke inbreng is binnen CDN afstemming geweest.
- Gebiedsagenda 2050 ZWD; hoe om te gaan met zeespiegelstijging en klimaatveranderingen? Dit waren belangrijke onderwerpen bij het opstellen van de nieuwe gebiedsagenda 2050. De toekomstvisie voor de Zuidwestelijke Delta voor de CDN partijen is in verschillende overleggen besproken ter voorbereiding op werksessies.

In 2020 zijn de CDN vogelherkenningskaarten afgerond en gedrukt. Met deze kaarten willen we meer kennis over vogels op een toegankelijke manier beschikbaar maken voor het grote publiek. Besloten is om de vogelherkenningskaarten in het voorjaar van 2021 te distribueren en dit moment te koppelen aan de Vogelweek.

5. Waterkwaliteit ()

In 2020 heeft ZMf gewerkt aan een webpagina over de ecologie van de oppervlaktewateren in Zeeland. Deze pagina zal in 2021 op de website van ZMf online gaan. De waterkwaliteit en verontreiniging met lood en alternatieven hiervoor zal onderwerp zijn voor een werksessie met onder andere de sportvisserij en natuurorganisaties. Vanwege Corona is een werksessie uitgesteld, maar deze zal in 2021 plaatsvinden.

6. Circulaire economie Zuidwestelijke Delta en lid kernteam ()

In de afgelopen jaren heeft ZMf actief bijgedragen aan het verder brengen van de circulaire economie in de Zuidwestelijke Delta door inhoudelijke inbreng in de Adviesgroep ZWD en betrokkenheid bij Werkconferentie ZWD met de organisatie van workshops. In 2020 heeft ZMf inhoudelijk input geleverd voor de gebiedsagenda 2050.

In vervolg op de InnovatieHUB Hansweert in 2019, waarbij project ideeën zijn opgehaald voor een duurzamere en natuurvriendelijkere realisatie van de dijkversterking, is in 2020 door het kernteam gewerkt aan de inventarisatie van nieuwe vraagstukken rondom circulaire economie en water. Daaruit kwamen geen concrete vraagstukken naar voren. Als onderwerp voor een tweede InnovatieHUB is gekozen voor Circulaire Ambachtscentra, die in 2021 zal worden georganiseerd. Voor de verdere uitwerking van de project ideeën die zijn opgehaald tijdens de InnovatieHUB Hansweert hebben overleggen plaatsgevonden met betrokken organisaties. Op basis daarvan is begonnen met verdere concretisering van de project ideeën, zodat deze bij volgende projecten meegenomen kunnen worden.

Over de InnovatieHUB is in december een bericht in de nieuwsbrief van de Zuidwestelijke Delta opgenomen. Daarin is de stand van zaken omtrent de resultaten van InnovatieHUB Hansweert toegelicht en de InnovatieHUB Circulaire Ambachtscentra aangekondigd.

7. Uitvoering Werkprogramma Westerschelde

Voor de realisatie van natuurontwikkeling en natuurherstel in de Westerschelde zijn natuurpartijen en NSP in 2020 begonnen met de uitvoering van projecten opgenomen in het gezamenlijk werkprogramma. ZMf heeft hierin, naast een initiërende en inhoudelijke rol, ook een rol als coördinator van de samenwerking en facilitator van een aantal projecten. ZMf zorgde voor de afstemming, inhoudelijke voorbereiding van

overleggen en zorgen dat actiepunten worden uitgevoerd. Zo is in augustus gestart met Beeomonitoring, een project dat zich richt op de analyse van biodiversiteit in het havengebied met behulp van bijen. Koppelingen met andere trajecten, als de Programmatische Aanpak Grote Wateren, of samenwerking met andere partijen zijn gedurende 2020 nader onderzocht en zijn in 2021 onderwerp van een stakeholderanalyse die wordt uitgevoerd door studenten Deltamanagement van de Hogeschool Zeeland. Dit studentenproject is in 2020 voorbereid.

8. Klimaatadaptatie delta

Klimaatadaptatie is al een aantal jaren een belangrijk onderwerp in het programma Deltawateren. Tijdens verschillende overleggen en bijeenkomsten is vanuit ZMf de noodzaak en meerwaarde van klimaat adaptieve maatregelen benadrukt.

In eerste instantie richtte ZMf zich op de Deltawateren en de kust en oevers. In 2020 is ZMf ook betrokken geraakt bij het Zeeuws Deltaplan Zoet Water (ZDZW) en Broedplaats Schouwen-Duiveland. Voor beide projecten wordt met verschillende stakeholders gezocht naar het verbeteren van de zoetwaterbeschikbaarheid met behoud van andere gebruiksfuncties. Voor ZDZW heeft ZMf, naast actieve deelname aan de werkgroep, een inhoudelijke bijdrage geleverd aan bespreknotities en het onderzoek naar inpassing van zoetwaterbassins en mogelijkheden voor natuurlijke waterberging. Binnen de Broedplaats Schouwen-Duiveland neemt ZMf deel aan het kernteam en organiseerde een eerste overleg voor een inventarisatie van natuuropgaven. Daarnaast zorgt ZMf voor terugkoppeling en afstemming met andere natuurorganisaties. In het tweede deel van 2020 heeft ZMf een stagiair van de Hogeschool Zeeland begeleid op het onderwerp zoetwaterbeschikbaarheid in Zeeland. Ook was ZMf actief betrokken bij de organisatie van een bijeenkomst naar zoetwaterbeschikbaarheid in Zuid-Beveland.

Door te werken met de natuur kan Zeeland meer klimaatrobuust worden. De manieren waarop dat mogelijk is in Zeeland zijn in 2020 verder uitgewerkt voor de ambassadeurs Natuurlijke Klimaatbuffers. ZMf coördineert en faciliteert deze ambassadeurs, die het concept van natuurlijke klimaatbuffers verder bekendheid zullen gaan geven. Hiervoor is in 2020 een webpagina gemaakt met een info-leaflet en kansenskaart. Hieraan heeft een stagiair Deltamanagement van de Hogeschool Zeeland meegewerkt. Klimaatadaptatie in relatie tot energietransitie en waterveiligheid was ook een belangrijk onderwerp van het concept van een Energie-eiland voor de kust. Dit integrale concept is tijdens verschillende bijeenkomsten toegelicht en als onderwerp ingebracht bij de Coastal Challenge van de Hogeschool Zeeland. Twee teams hebben onder begeleiding van ZMf hun ideeën over realisatie van het eiland verder uitgewerkt. Klimaatadaptieve maatregelen vragen vaak om grote ingrepen in het landschap. Zo ook een energie-eiland. Samen met een stagiair van de Hogeschool Zeeland is een aanpak voor een inventarisatie van de maatschappelijke haalbaarheid opgesteld.

Hoe om te gaan met klimaatverandering is een belangrijk vraagstuk bij onderwijs- en kennisinstellingen als de Delta Academy. ZMf is een gesprekspartner en deelnemer aan verschillende overlegstructuren zoals de Kenniscommunity ZWD. In 2020 is een onderzoeksproject goedgekeurd waarin ZMf met onder andere Hogeschool Zeeland, Deltares en de WUR zal bijdragen aan de maatschappelijke aspecten rondom waterkerende landschappen. Ook is ZMf betrokken bij ontwikkelingen rondom het kenniscentrum en het centrum voor Deltavraagstukken.

Thema 3 - Ruimtelijke Ordening en Landschap

In 2020 heeft biodiversiteitsverlies extra aandacht gekregen in al onze communicatie met overheidsinstanties. We hebben in Zeeland al een brede aanpak om biodiversiteitsverlies te stoppen, maar dit heeft nog onvoldoende opgeleverd; ondanks de jarenlange inspanningen van organisaties en grondgebruikers. Samen met vijf andere natuurorganisaties presenteerden wij in november de Zeeuwse Natuurambitie. Een ambitie om biodiversiteitsverlies om te buigen naar biodiversiteitsherstel vóór 2030.

Tegelijk is en blijft een gezonde leefomgeving voor de Zeeuwen minstens zo belangrijk. Wij staan voor een zintuigelijk aantrekkelijk, gevarieerd en typisch Zeeuws landschap. Wij blijven inzetten op een gezondere leefomgeving. Zeeland heeft behoefte aan kwaliteiten als schone lucht, stilte & donkerte.

1. Ruimtelijke plannen ()

Vanuit de noodzaak van biodiversiteitsherstel én een gezonde leefomgeving hebben we bij het meewerken aan de Zeeuwse Omgevingsvisie, gemeentelijke omgevingsvisies van Sluis & Veere, bosvisie, stikstofproblematiek én recreatieve ontwikkelingen, getracht een progressieve en oplossingsgerichte houding te creëren richting deze essentiële maatschappelijke vraagstukken in al deze visies. Ondernemers benutten kansen en werken mee aan het oplossen van deze grote maatschappelijke problemen. Als ZMF zetten we ons tegelijk in als aanjager én beschermer. We zoeken samen met overheden en ondernemers naar innovatie én kansen, maar als het moet zijn we beschermer van dat wat nog is.

Bij diverse onderwerpen hebben we ook intensief gesprekken gevoerd met leden en lidorganisatie om zoveel mogelijk informatie op te halen die bruikbaar zou kunnen zijn in alle visies en beleidsstukken. Doordat we legio visies en beleidskeuzes op ons af zagen komen is er samen met vijf andere natuurorganisaties tegelijk gewerkt aan een de Zeeuwse natuurambitie. Een effectieve bescherming van de Zeeuwse biodiversiteit – zowel op provinciaal als gemeentelijk niveau – is van wezenlijk belang voor alle sectoren in onze samenleving: visserij, transport, landbouw, industrie, wonen en recreatie. Wij zijn ervan overtuigd dat we, met de juiste ingrepen de komende tien jaar, samen kunnen zorgen voor een zalig Zeeland. Want Zeeland kan niet zonder gezonde natuur. En daar geeft de natuurambitie richting aan. Een richting die we goed gebruikten als onze input bij alle visies en beleidsstukken waaronder de Provinciale omgevingsvisie. Met die natuurambitie gaan we in 2021 door en we daarmee krijgen veel steunbetuigingen van de Provincie, gemeentes en andere maatschappelijke organisaties.

ZMF neemt deel aan alle overleggen rondom de Provinciale Omgevingsvisie. Een enorm traject van de Provincie om te komen tot een nieuwe visie voor Zeeland. In 2019 was de start door de bouwstenen te schrijven. Dit jaar is gewerkt aan het samenbrengen van de bouwstenen tot één nog wat ruwe visie (o.a. landbouw, biodiversiteit, landschap, recreatie). ZMF vertegenwoordigt de groene partijen in de Ambtelijke en Bestuurlijke Integratiegroep. Ook hier geldt weer dat in de Omgevingsvisie een goed fundament moet zijn verankerd voor de essentiële maatschappelijke vraagstukken van dit moment.

Bij diezelfde Omgevingsvisie is o.a. ook meegewerkt aan een tussentijdse milieueffectrapportage. Deze rapportage bleek erg goed bruikbaar om tot een extra aanscherping te komen bij diverse bouwstenen als landbouw, recreatie en havens. In de bouwsteen Landbouw konden we daardoor heel wezenlijke stappen

zetten in bijvoorbeeld echte milieuwinst bij uitbreiding intensieve veehouderij, maar ook biodiversiteit in de landbouw een plek te laten krijgen.

En vanuit de verkregen gelden van de lidorganisaties hebben we ook legio bestemmingsplannen en diverse vergunningen getoetst aan onze principes op het gebied van een duurzame samenleving, robuuste ecosystemen én gezonde leefomgeving. We hebben zeer actief o.a. ingezet op (wederom) het voorkomen van realisatie van Brouwerseiland, het voorkomen van bouwen op het water in Natura2000-gebieden én het borgen van een goede landschapskwaliteit bij uitbreidingen van diverse recreatieparken.

2. Recreatie & toerisme ()

De Zeeuwse Kustvisie werkt echt. Het ziet er niet altijd zo uit, maar door de Kustvisie is het aantal nieuwe verblijfsrecreatieve ontwikkelingen langs onze stranden, in de duinen en het achterliggende landschap flink teruggelopen. Alleen in de aandachtsgebieden is nog beperkt ruimte voor nieuwe verblijfsrecreatie, maar altijd als eerste gekoppeld aan het produceren van nieuw landschap.

ZMf werkt mee aan de Kustvisie door actieve deelname aan het trekkersoverleg en de ambtelijke en bestuurlijke Kustvisie-overleggen. Daarnaast zijn we in 2020 betrokken geweest bij werksessies voor de aandachtsgebieden Nollebos, Rampweg, Scharendijke. En ook werd begin 2020 het landschapsplan Deltadammen door Rijkswaterstaat vastgesteld.

In het voorjaar van 2019 startte eindelijk ook de visie voor het Veerse Meer als vervolg op de Kustvisie. Het was helaas niet haalbaar om voor alle Deltawateren tegelijk een visie te starten. Maar een gezamenlijke en integrale visie voor het Veerse Meer is het hardst nodig. De balans tussen recreatie en natuur is zoek. Het ontwerp van Nico de Jonge uit de jaren '60 is voor ons uitgangspunt bij de ontwikkelingen in dit waterrijke landschap. Landschap produceren moet voorop staan in plaats van het consumeren wat nu aan de gang is met bijvoorbeeld een ontwikkeling als Het Zilveren Schor. De ideeën van leden uit 2019 hebben we meegenomen in onze vele gesprekken in 2020. Door Covid-19 was er enige vertraging, maar in de tweede helft van het jaar is er heel veel gediscussieerd tussen partijen over kernkwaliteiten, natuurherstel, recreatieve ontwikkelingen, regels over bouwhoogte, enz. ZMf is daarbij co-trekker met de gemeente Middelburg voor de groene tafel. Wij treden op als verbinder én beschermer door gezamenlijke standpunten te formuleren voor natuur en landschap en deze te bediscussiëren met de rode en blauwe tafels.

Er blijkt ook bij de Veerse Meer Visie een groot gemeenschappelijk belang samen met de recreatie voor behoud en versterking van de natuur- en landschapskwaliteiten in en rondom het Veerse Meer. In 2021 verwachten wij een afgeronde visie met uitgangspunten voor natuurherstel, landschapsontwikkeling en heldere randvoorwaarden voor recreatieve ontwikkelingen.

3. Natuurinclusieve landbouw ()

ZMf werkt intensief mee aan de totstandkoming van de ambities en uitvoeringsprogramma voor het landelijk gebied (natuur & landbouw). Het is een proces van vallen en opstaan. Maar we zien dat ook de landbouwsector echt vooruit wil. Weliswaar met een voorzichtige evolutie en nog niet met grote revolutionaire stappen; maar het begin is er. Onze inbreng aan kennis en expertise doen we niet alleen op provinciaal vlak. Bij dit onderwerp is een landelijke verbinding noodzaak! We zijn actief in het verband van De Provinciale Natuur en Milieufederaties (DNMF) over de natuur-inclusieve landbouw en we praatte mee met Wereld Natuur Fonds over de ontwikkeling van biomonitoring in de akkerbouw. Dat laatste zal voor Zeeland van groot belang zijn in de nabije toekomst en dat koppelen wij weer aan het ambitiedocument landelijk gebied van de Provincie Zeeland.

Strokenteelt

Dat het begin er is merken we ook bij project Strokenteelt. Met de ZAJK, Delphy, Rusthoeve, DLV-advies (veehouderij) en Het Zeeuwse Landschap heeft ZMf het project ingediend bij POP3. In voorjaar 2020 konden we van start. Als ZMf houden we ons met name bezig met de communicatie over het project naar de buitenwacht. Hiervoor zijn persberichten geschreven, interviews met landbouwers gevoerd en is een

webpagina gemaakt. Er zijn twee drukbezochte excursies (2 x 25 personen) georganiseerd en er was een online biodiversiteitsbijeenkomst (70 personen) op 10 oktober samen met University College Roosevelt (UCR), waarbij strokenteelt uitgebreid aan bod kwam. Deze waren beide zeer druk bezocht. Kortom: er is veel belangstelling vanuit boeren en burgers voor dit project en de proefopstellingen bij de Rusthoeve lijken in een eerste stap succesvol.

4. Het Zeeuwse landschap ()

Lichthinder

Zeeland mag echt weer donkerder. Dat was voor 2020 één van onze speerpunten voor het Zeeuwse landschap. Vanwege Covid-19 kon de Nacht van de Nacht niet op reguliere manier georganiseerd worden. In een gezamenlijke campagne met de andere milieufederaties in Nederland lanceerden wij 'Mag het licht uit'. Daarmee biedt De Natuur en Milieufederatie mensen de mogelijkheid om lichthinder te melden. De melding komt op een kaart te staan, vervolgens wordt contact opgenomen met het bedrijf of de gemeente met het verzoek het probleem op te lossen. In Zeeland waren er tientallen meldingen en met de meeste bedrijven is inmiddels contact gezocht.

Plan Boom

ZMf is actief betrokken bij het opstellen van de Zeeuwse bosvisie. De Zeeuwse bosvisie geeft een mooie schakeling aan mogelijkheden voor nieuwe bossen en landschapselementen aan, die passen bij de diverse Zeeuwse landschappen. De piketpaaltjes zijn daarmee geslagen en de komende jaren kunnen we met alle natuurorganisaties, overheden, ondernemers en inwoners aan de slag om meer bomen te planten in Zeeland. En ZMf helpt met Plan Boom!

Doel van Plan Boom; vanaf 2019 jaar planten we in Nederland 10 miljoen bomen in tuinen, bermen, plantsoenen, parken, bedrijventerreinen en in het buitengebied in heel Nederland. Voor en door burgers. In Zeeland is een Zeeuwse aanpak geschreven en gaan wij op weg naar 383.000 nieuwe bomen. Voor elke inwoner één nieuwe boom! Vanwege Covid-19 zijn de plantevenementen afgelast, maar is wel geplant bij particulieren en voedselbos Hof Ter linde. Ook is er samenwerking opgezet met diverse hotels, SBB, Waterschap, Zorginstelling Ter Weel en verkennen we de samenwerking met bedrijven als Delta. Er staat nog heel wat moois op de planning voor 2021.

Groen op bedrijventerreinen

Hier gooide Covid-19 ook wat roet in het eten. Een groensafari en folder zouden de afronding zijn van het langjarige traject 2BConnect voor natuur op bedrijventerreinen in de gemeente Terneuzen. Er is een concept folder geschreven voor ondernemers over de kansen voor natuur op bedrijventerreinen. De groensafari moet wachten. Dit wordt in 2021 weer opgepakt als Covid-19 het toelaat.

5. Thijs Kramerlezing ()

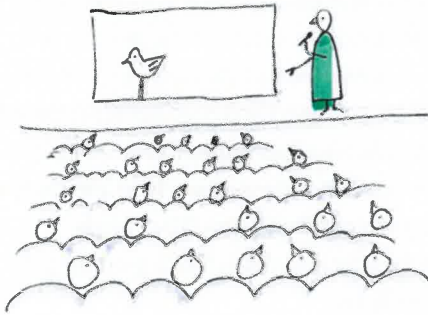
De zevende Thijs Kramerlezing zou het dit jaar zijn geweest. In navolging van zes eerdere edities die een groot succes waren. Met rust en aandacht luisteren naar inspirerende visies en afsluitend napraten en verder filosoferen bij een heerlijke Westmalle. Maar Covid-19 gooide aanhoudend roet in het eten. Ook voor volgend jaar verwachten wij dat het bij elkaar brengen van honderden gasten in een theaterzaal niet realistisch zal zijn.

De maatregelen rondom COVID-19 maakten niet alleen dat de Thijs Kramerlezing uitgesteld werd, maar gaven ons de mogelijkheid goed te denken over de wijze waarop we in de toekomst op een aansprekende en verantwoorde manier aandacht kunnen blijven vragen voor de thema's rondom economie, ecologie en maatschappij. Zo kwam er een denkproces op gang over de vorm en functie van de Thijs Kramerlezing. Na zes hele succesvolle edities hebben we in meerdere gesprekken met diverse aan de Thijs Kramerlezing

verbonden mensen gemerkt dat het concept van de lezing misschien wel op een hoogtepunt is gekomen. We denken dat het tijd is om te zoeken naar een nieuwe vorm om een zo breed mogelijk publiek te blijven inspireren en motiveren voor een groen-blauwer Zeeland.

Wat Thijs in zijn werk begon willen wij voortzetten. Zijn unieke manier van denken verdient het om blijvend te worden uitgedragen. In een nieuwe vorm met een nieuw naam willen we, in lijn met het gedachtegoed van Thijs Kramer en de oorspronkelijke opzet van de lezing, opnieuw zoeken naar een setting waarin we met rust en aandacht naar elkaar kunnen luisteren en elkaar kunnen inspireren met frisse en spraakmakende ideeën. Bovendien willen we in het nieuwe format tweejaarlijks bijeenkomsten organiseren, uiteraard passend bij de mogelijkheden in tijden van corona. Met een klein team binnen ZMf wordt volop nagedacht over de uiteindelijke vorm en uitwerking van het nieuwe format en stoeien we met ideeën en termen als ‘tv-programma opzet Zomergasten’, ‘podcasts’, ‘middenin de natuur’, ‘frisdenkers’ en ‘vergezichten’. In het derde kwartaal van 2021 moeten onze ideeën vastere vorm krijgen.

Algemene prestatieafspraken

Ook is er een aantal thema-overstijgende activiteiten die we het afgelopen jaar in beweging brachten. Door een verbeterde communicatiestrategie (ver)binden we bijvoorbeeld de achterban steviger en nemen wij hen mee in de nieuwe landelijke ontwikkelingen en nemen daarin de regie.

1. Samenwerking in de regio (evenredig verdeeld over de drie programma's) (zmf)

Naast onze drie vaste programma's hebben we ook een aantal thema-overstijgende activiteiten. Zo zijn we ook actief in de samenwerking van de landelijke natuur- en milieufederaties. Naast deelname in het Dagelijks Bestuur van De Natuur en Milieufederatie, waar we veelal strategische beslissingen nemen, zijn we ook actief in een aantal landelijke programma's, zoals Plan Boom, de ParticipatieCoalitie en samenwerkingsverbanden op dossiers als luchtvaart, industrie en natuur inclusieve landbouw. We halen innovatieve ideeën uit andere regio's naar Zeeland en laten elders wat er in Zeeland gebeurt goed horen.

Hier in de regio hebben we een vertegenwoordigende rol te spelen waarin we opkomen en lobbyen voor natuur- en milieubelangen. We participeren o.a. in de Provinciale Commissie Omgevingsbeleid, Provinciale Commissie Groene Ruimte, Sociaal Economische Raad Zeeland, Nationaal Park Oosterschelde, CRO Vliegveld Midden-Zeeland, Bestuurlijk Overleg Stikstof. Dit alles om zo veel mogelijk impact te hebben, te beïnvloeden en te beschermen.

2. Communicatie (zmf)

In 2020 werd er door ZMf op het gebied van communicatie gewerkt aan:

Continuïteit en kwaliteit

ZMf communiceert met regelmaat, volledig, zorgvuldig en in lijn met haar communicatiestrategie. Dit levert authenticiteit en autoriteit op. Daarbij is het zaak de ontvanger te bedienen met een 'prettige' hoeveelheid informatie die goed verspreid wordt verzonden en gepubliceerd.

Er is een contentkalender opgesteld waarin wekelijks te verzenden informatie wordt ingepland. De input voor de contentkalender wordt verzameld in het wekelijkse werkoverleg met het team.

Vanuit het team worden actief projecten en activiteiten aangedragen voor nieuwsberichten of projectpagina's op de website. Omdat de communicatie coördinator wordt betrokken bij ontwikkelingen komt het ook voor dat vanuit communicatie wordt gevraagd om inbreng voor berichtgeving, wanneer dit relevant lijkt. De berichten worden verder verspreid via persberichten voor free publicity en via de digitale nieuwsbrief.

Herkenbaarheid en autoriteit

De herkenbaarheid van onze organisatie wordt versterkt door een consistente huisstijl. Dé autoriteit en spin in het web zijn op het gebied van natuur en milieu in Zeeland vereist intensivering van onze uitingen en durf om te vertellen wat we doen. Ook als we denken dat wat we doen toch 'heel normaal' is. Want wat voor ons normaal is, is voor de veel mensen juist bijzonder en inspirerend. Daarom moeten nog vaker ons verhaal vertellen op een manier die aansluit bij de huidige tijdgeest en communicatiekanalen.

De jaarlijkse impactmeting van NMF liet zien dat ZMf een positieve en grote impact heeft in de regio. Daar zijn we trots op. We maakten er daarom een infographic over die terug te vinden is op de website. De eerste Position Card werd gemaakt, namelijk over kernenergie. Het doel van een Position Card is het in zeer kort bestek weergeven van de visie van ZMf over een onderwerp. De kaart kan de directie en medewerkers helpen om heel snel een helder beeld te krijgen van de visie van ZMf over een onderwerp. Vaak is het een destillaat van een omvangrijker Position Paper. De Position Card over kernenergie werd met belangstelling ontvangen bij de andere milieufederaties en gebruikt als uitgangspunt voor een eigen versie. De huisstijl is verder doorgevoerd in de digitale nieuwsbrief. Bovendien is de leesbaarheid van de letters en de kwaliteit van de beelden vergroot. Dit zelfde is ook gedaan in de persberichten. Voor beide communicatiemiddelen zijn nieuwe templates ontwikkeld. De huisstijl is inmiddels ook gemeengoed in beleidsstukken zoals het Meerjarenbeleid en het personeelshandboek.

Om op beurzen en bijeenkomsten te kunnen laten zien dat ZMf organisator of deelnemer is zijn drie rolbanners ontworpen. Deze laten we produceren zodra fysieke bijeenkomsten weer vaker mogelijk zijn (i.v.m. coronamaatregelen). Ook zijn er twee vlaggen voor ZMf in de maak.

Voor het project Strokenteelt hebben we een eenvoudige huisstijl ontwikkeld die de professionaliteit en herkenbaarheid van het project moeten versterken.

Betrekken van de achterban

De stem van ZMf wint aan kracht door de steun van haar achterban. Het is belangrijk om de achterban te blijven interesseren en betrekken bij onze activiteiten.

We maakten een folder voor ZMf met een eigentijds en eigenwijs uiterlijk. Doel is om in kort bestek en op een laagdrempelige manier te laten zien wat ZMf is, wat ze doet (compilatie) en waar ze voor staat. De folder is rond de jaarwisseling verzonden naar alle leden en lidorganisaties, begeleid door een stijlvolle brief met een nieuwjaarsgroet en positieve energie voor het nieuwe jaar. Specifieke oproep in deze brief was om de folder na lezen niet weg te gooien, maar deze actief door te geven aan iemand anders om zo de boodschap van ZMf in de vorm van een tell a friend campagne door te geven op duurzame wijze. De folder kan in 2021 ook breder ingezet worden voor pr doeleinden.

Er is meer tijd geïnvesteerd in het schrijven en publiceren van artikelen en persberichten en we hebben meer video's gemaakt (in eigen productie met ZMf huisstijl). Bijvoorbeeld de video over bebouwing aan of op het Veerse Meer en het Energie-eiland in de Westerschelde t.b.v. een opleiding van de HZ. Storytelling in zijn meest zuivere vorm kwam tot zijn recht in de columns van Ira von Harras. De persoonlijke invalshoek van onderwerpen is verfrissend en aansprekend.

We trokken samen met onze partners ten strijde tegen het nieuwe plan voor Brouwerseiland met een gezamenlijke campagne. ZMf heeft onder andere bijgedragen aan ideeën, contentplanning en contentcreatie voor social media kanalen.

Communicatiebeleid en aanvullende notities

In 2020 is er voor een aantal verschillende doeleinden nieuw of aanvullend communicatiebeleid opgesteld.

Door de coronacrisis moesten we een crisiscommunicatieplan maken. We bedachten een strategie in verschillende fases met bijbehorende communicatiemiddelen en toon. We hielden daarbij rekening met de behoefte van mensen om positieve en persoonlijke informatie te krijgen. Specifiek hierop inspelend publiceerden we de columns van onze directeur. Vooral de timing van onze communicatie was cruciaal. We lieten ons daarbij mede leiden door ons moreel besef en gevoel voor verantwoordelijkheid. Op het voor ons gevoel juiste tijdstip grepen we de kans om ons te profileren en de urgentie van aandacht voor natuur en milieu, juist tijdens de coronacrisis, te onderstrepen.

Ten tijde van het instellen van de huidige huisstijl van ZMf in 2010 zijn er afspraken gemaakt over het gebruik van de naam van ZMf. In 2020 werden we erop gewezen dat de volledige naam Zeeuwse Milieufederatie een belangrijk element mis, die in het huidige werk van ZMf zeker speelt, namelijk de term 'natuur'. De volledige naam werd echter nog altijd erg vaak gebruikt. Een verandering van een gevestigde naam met veel bekendheid is niet verstandig. Daarom hebben we een nieuwe notitie gemaakt over de naamgeving van ZMf en deze met het team en de redactie van Wantij gedeeld.

Met auteursrechten moeten we zorgvuldig omgaan. Boetes kunnen namelijk hoog zijn. Medewerkers van ZMf moeten daarom weten hoe ze met beelden van anderen (onder andere van internet) om moeten gaan. In een notitie hebben we daarvoor de spelregels op een rijtje gezet. De teamleden zijn met nadruk gevraagd hier altijd goed op te letten.

We zitten letterlijk in de broekzak van mensen; we communiceren namelijk via het scherm van hun mobiele telefoon, die ze bijvoorbeeld in de broekzak dragen. We zitten daarmee bijna 'op de huid' van onze doelgroep. Daar past een informele laagdrempelige aanspreekvorm bij. Duidelijke afspraken hierover zijn opgesteld in een notitie, die met het hele team en Wantijredactie is gedeeld.

We willen een bredere doelgroep aanspreken. Daar zijn jongeren een belangrijk onderdeel van. We stelden een communicatieplan op om meer jongeren aan ZMf te binden. Dit plan gaan we uitrollen in de praktijk. Zo werd er, n.a.v. een idee van Ira von Harras, een editie van Wantij volledig aan jongeren gewijd. ZMf faciliteerde hierbij in contacten met de jongeren van Finding ROOTS. Deze Wantij werd zeer enthousiast ontvangen en ook door jongeren gedeeld op social media. Ook is er een communicatieplan opgesteld voor het ontwikkelen van een nieuw platform op social media specifiek gericht op jongeren. In 2021 wordt dit plan uitgerold.

Meer naar online

De coronacrisis heeft ons gedwongen om nog meer online te gaan werken. Ook voor vergaderingen en bijeenkomsten. We hebben in juni 2020 voor de eerste keer een online Algemene Ledenvergadering georganiseerd. Daar hebben we veel van geleerd. Dit heeft ons de vaardigheden en denkvrijheid gegeven om ook in de toekomst indien nodig vaker online bijeenkomsten te organiseren.

Het landelijk communicatieoverleg van De Natuur en Milieufederaties heeft door de online opzet en de gewenning daaraan nu een structurelere opzet gekregen, waardoor de communicatiecollega's elkaar nu om de week spreken en kennis en ideeën uitwisselen.

Bestuursverslag

Algemeen

Doel

ZMf (Vereniging Zeeuwse Milieufederatie) werkt aan een mooi en duurzaam Zeeland. We zijn een ondernemende club met een groeiende impact op onze omgeving. En dat is maar goed ook, want de natuur heeft onze stem hard nodig. We zien voor onszelf drie rollen weggelegd. Ten eerste zijn wij de *vertegenwoordiging* van de bij ons aangesloten leden en vormen wij voor hen een koepelorganisatie die hun belangen behartigt. Daarnaast *beschermen* we de natuur en het milieu in Zeeland en zelfs daarbuiten, over de landgrens met België heen. En we *verbinden en jagen initiatieven* aan die bijdragen aan een duurzame samenleving.

Missie

ZMf gaat voor een mooi en duurzaam Zeeland, nu én straks. Dat is onze missie en de rode draad in ons werk. En waarom we dat doen? Iedere Zeeuw heeft recht op een groene omgeving en schone lucht om in te ademen. Dat is nodig om gezond te blijven, om rust en ruimte te kunnen ervaren. Niet voor niets trekken toeristen naar Zeeland. Weids landschap, rijke natuur, open water, stilte en donkerte. Onze provincie heeft iets unieks te bieden! En dat willen we zo houden, ook voor toekomstige generaties. Zij hebben ook recht op een mooie gezonde leefomgeving. Daarom moeten we nu samen hard aan de slag om te verduurzamen. Iedereen de handen uit de mouwen. Allemaal een steentje bijdragen. Dat is niet moeilijk en ook nog eens erg leuk!

Visie

We kiezen ervoor om middenin de Zeeuwse samenleving te staan met een actieve, open en integere houding. In die samenleving vinden we draagvlak en daaruit putten we kracht. We zijn een stem namens onze achterban van leden en lid-organisaties die samen met ons de natuur en het milieu in Zeeland willen beschermen. ZMf's ambitie is om een positieve impact te hebben op de omgeving door naar alle facetten van de maatschappij te kijken. Alleen dan kunnen we verduurzamen op het niveau dat nodig is.

ZMf inspireert burgers, bedrijven en overheden om stevige stappen te zetten naar een duurzame samenleving. We jagen initiatieven aan en verbinden partijen om goede plannen vorm te geven. Daarvoor zoeken we kansen, creëren we mogelijkheden en stimuleren realisatie.

We focussen op drie pijlers: een duurzame samenleving, een gezonde leefomgeving en veerkrachtige ecosystemen. Binnen elk van deze onderwerpen werken we toe naar strategische doelen.

Bestuur

De leden van het Algemeen Bestuur van ZMf hebben allen een verklaring ondertekend waarin zij aangeven dat zij het principe van het CBF onderschrijven dat de functie van toezicht houden gescheiden is (en dient te zijn) van de uitvoering van het beleid. Met deze verklaring hebben zij ook onderschreven dat ZMf ernaar streeft om de beschikbare middelen op de meest effectieve en doelmatige wijze te besteden. Tevens staat in deze verklaring, dat er gestreefd wordt naar optimale informatieverschaffing aan en communicatie met belanghebbenden. En ten slotte hebben alle bovengenoemde personen hun relevante nevenfuncties opgegeven en aangegeven dat zij onderling geen familie- en/of vergelijkbare relaties onderhouden en ook geen bestuurs- of toezichtfunctie vervullen of in dienst zijn bij een organisatie die statutair of financieel aan ZMf verbonden is.

Ten minste vier en ten hoogste zeven bestuursleden zijn afkomstig van aangesloten lid organisaties en ten minste vier en ten hoogste zes uit lid-zijnde natuurlijke personen. Alleen natuurlijke personen kunnen tot bestuurslid worden benoemd.

De benoeming van bestuursleden gebeurt door de Algemene Ledenvergadering. Voor benoeming tot bestuurslid is vereist dat de kandidaat, al dan niet lid van de vereniging, het doel van de vereniging onderschrijft en als bestuurslid aan het bereiken van het doel wil bijdragen.

De voorzitter, secretaris en penningmeester worden door de ledenvergadering in functie gekozen. De benoeming van bestuursleden is telkens voor een periode van vijf jaar. De bestuursleden zijn éénmaal direct herbenoembaar.

Toezicht houden

In de statuten van ZMf is geregeld dat de taak van toezicht houden door het Algemeen Bestuur wordt vervuld. De uitvoering van het beleid is in handen van de directie. Het Algemeen Bestuur vergadert vier tot vijf keer per jaar over alle relevante financiële- en beleidszaken. Het AB besluit over alle meerjarenbeleidplannen en jaarplannen. Het AB keurt ook de begroting en de jaarrekening goed, die door de directie is voorbereid. Het Algemeen Bestuur stelt de directeur aan en de voorzitter en secretaris voeren jaarlijks een functioneringsgesprek met hem/haar. Bij vacatures in het Algemeen Bestuur wordt gezocht naar mensen uit verschillende deelgebieden en organisaties van natuur en milieu met uiteenlopende vaardigheden en competenties. In de vergaderingen van het AB wordt ten minste één keer per jaar het eigen functioneren besproken.

Het Dagelijks Bestuur evalueert elk jaar het functioneren van de directeur. In het Dagelijks Bestuur worden personele zaken aangaande de medewerkers besproken. Die komen niet aan de orde in het Algemeen Bestuur. Verder wordt het Dagelijks Bestuur door de directeur geconsulteerd over zaken die betrekking hebben op de uitvoering en voortgang van het jaarplan en worden strategische onderwerpen, die behandeld worden in het Algemeen Bestuur, voor besproken en voorbereid.

Jaarlijks wordt op de Strategiedag het beleid voor de komende jaren op hoofdlijnen bepaald. Dit resulteert in een meerjarenbeleidsplan (voor een periode van vier jaar). Het meerjarenbeleidsplan wordt telkens uitgewerkt in jaarplan voor het volgende jaar door de directeur en het bureau.

Dit jaarplan wordt besproken in het Dagelijks Bestuur, vervolgens in het Algemeen Bestuur en ten slotte gepresenteerd aan de leden.

Ideeën (bouwstenen) voor de beleidsplannen worden verzameld, o.a. in de regiovergaderingen met de achterban en op speciaal belegde bijeenkomsten waar dieper wordt ingegaan op 'zware' onderwerpen.

Zo draait deze beleidscyclus, inclusief evaluatie, elk jaar rond.

Besteding van middelen

Het Algemeen Bestuur wordt vier keer per jaar op de hoogte gesteld van de inhoudelijke en financiële voortgang. De begroting en jaarrekening worden jaarlijks vastgesteld door het AB. De leden van het AB worden voorafgaand aan de vergaderingen door middel van kwartaalberichten op de hoogte gebracht van de stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van het beleid, van knelpunten en aanpassingen. Deze kwartaalverslagen worden op de AB-vergaderingen besproken. Met deze verslaglegging wordt door de directie verantwoording afgelegd aan het bestuur.

Risicomanagement

ZMf streeft ernaar om risico's die gerelateerd zijn aan bestuur & management, operationele zaken, financieel management, informatiemanagement en juridische verantwoordelijkheden zo goed mogelijk te beheersen. Het gaat niet primair om het vermijden van de risico's, maar om het herkennen en beheersen ervan. Door risico's te identificeren, kunnen passende reacties ondernomen worden om schade te voorkomen of te beperken. De belangrijkste risico's zijn geïnventariseerd en van beheersmaatregelen voorzien zoals:

op alle niveaus en bij alle processen in de organisatie is er sprake van omstandigheden en handelwijzen die ons belemmeren in het behalen van onze doelstellingen. Het is voor het behalen van die doelstellingen dus van groot

belang om deze risico's te kennen en er beleid op te ontwikkelen. Door ons te richten op de meest belangrijke risico's zijn we op de meest efficiënte wijze bezig met de organisatie.

Bestuur en directie hebben de financiële, operationele en reputatierisico's geïnventariseerd, maatregelen beschreven om er mee om te gaan en een tijdpad vastgesteld voor de invoering van die maatregelen.

De beperkte hoeveelheid financiële bronnen van ZMf zorgt voor een financieel kwetsbare positie van de organisatie. Als één van de bronnen wegvalt, heeft dit grote impact. We investeren daarom in onze relaties; met onze directe achterban (leden, lid organisaties, sympathisanten), onze (politieke) bestuurders op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau en maatschappelijke organisaties. Via ons landelijk netwerk van De Natuur en Milieufederaties, de Groene 11 en onze relaties met de landelijke politiek houden we onderwerpen op de agenda.

ZMf is een kleine organisatie. Door ziekte of vertrek van een medewerker kunnen essentiële competenties wegvallen. We investeren in de flexibele schil rondom de organisatie, betaald en onbetaald. We hebben oog voor de medewerkers en vrijwilligers en erkennen en koesteren hun inzet voor ZMf en haar doelstellingen. We werken aan professionalisering van de organisatie door te investeren in de ontwikkeling van onze medewerkers.

Nieuwe inzichten binnen ZMf kunnen leiden tot een andere stellingname dan voorheen en daarmee tot mogelijke reputatieschade en vermindering van draagvlak voor onze organisatie. Daarom is het voor ZMf belangrijk om op alle niveaus met de maatschappij te communiceren. We dragen onze standpunten uit en leggen ze uit in projectvergaderingen, themabijeenkomsten, regioavonden, ledenvergaderingen, ambtelijke en bestuurlijke overleggen en onze (sociale) media. Ons strategische en operationeel communicatieplan draagt eraan bij dat wij een transparante en betrouwbare samenwerkingspartner zijn in Zeeland en daarbuiten.

In 2020 heeft het risicobeleid zich geheel gefocust op de kortere termijn i.v.m. Covid-19 uitbraak en de mogelijke financiële en organisatorische problemen die dit met zich mee zou kunnen brengen. Er is gewerkt met een tweetal risicoscenario's en in samenwerking tussen directeur en bestuur versneld bijgestuurd (daar wat het mogelijk was) richting een digitale omgeving.

In 2021 zal het risicobeleid voor de langere termijn opnieuw worden bekeken en zo nodig verder worden ontwikkeld.

Integriteitsbeleid

In 2020 heeft ZMf extra aandacht gegeven aan het opzetten van haar integriteitsbeleid. Integriteitsbeleid speelt een belangrijke rol bij het bevorderen en borgen van integriteit binnen een organisatie, zo ook bij ZMf. Het geeft duidelijkheid over de uitgangspunten van integriteit, over de kaders en regels en over de samenhang tussen instrumenten. Een beleidsplan alleen is echter niet voldoende, het beleid uitdragen en draagvlak creëren is minstens zo belangrijk. Het bevorderen van integriteit binnen de organisatie stopt dan ook niet na publicatie van het beleid, het ondertekenen van de gedragscodes of het volgen van een training. Het onderwerp integriteit gaat alleen leven als het een regelmatig terugkerend onderwerp is in gesprekken en overleggen. Het gaat erom dat je je bewust blijft van integriteit. Hierin heeft iedereen zijn eigen verantwoordelijkheid.

In onze werkoverleggen en bestuursvergadering is regelmatig aandacht voor integriteitszaken. We bespreken actuele voorvallen uit het dagelijks leven.

Het integriteitsbeleid van ZMf bestaat uit twee onderdelen; een beleidsdocument en een gedragscode. In het Integriteitsbeleid is vastgelegd hoe we omgaan met waarden en normen, wat ieders rollen en verantwoordelijkheden zijn en hoe het beleid ingevoerd, geborgd en gehandhaafd wordt binnen de organisatie. Dit document vormt de kapstok waaraan alle regelingen en instrumenten voor integriteit opgehangen kunnen worden.

Het integriteitsbeleid geldt voor alle medewerkers en (structurele) vrijwilligers in dienst van ZMf en voor overige groepen medewerkers als inhuurkrachten en stagiaires. Ook voor het bestuur van ZMf. Zij tekenen daarnaast een verklaring bestuurders waarin ook zaken als belangenverstrengeling e.d. geregeld zijn.

Eind 2020 is het Integriteitsbeleid van ZMf door alle betrokkenen binnen de organisaties besproken en onderschreven.

Gedurende het jaar bespreken we in werkoverleggen en bestuursvergadering met enige regelmaat actualiteiten in het kader van integriteit.

Omgaan met belanghebbenden

Steeds meer belanghebbenden (donateurs, belangstellenden, organisaties, leden) melden zich aan voor de maandelijkse digitale nieuwsbrief van ZMf. Hiermee stellen wij betrokken burgers op de hoogte van het werk van ZMf. De website van ZMf wordt vrijwel dagelijks bijgewerkt met actuele informatie.

Net als in voorgaande jaren is in 2020 in alle regio's van onze provincie (vijf) overleg gevoerd met de achterban. Soms één op één, veelal via de regiobijeenkomsten. Deze bijeenkomsten zijn openbaar, dus voor leden en niet-leden. We nodigen leden nadrukkelijk uit introducties mee te nemen. We merken dat dit een goede manier is om mensen te betrekken bij ons werk. In 2020 kon een deel van deze bijeenkomsten nog fysiek plaatsvinden, half maart schakelden we over op digitale bijeenkomsten.

Gedeputeerde staten van Zeeland (een grote subsidiegever) ontvangen jaarlijks een jaarplan, de begroting en de jaarrekening. Tevens worden jaarlijks met de Provincie resultaatafspraken gemaakt. Plannen en afspraken worden besproken in een het bestuurlijk overleg met de verantwoordelijke gedeputeerde. Met alle relevante gedeputeerden wordt periodiek gesproken. Subsidiegevers die projecten financieren, worden afhankelijk van afspraken en subsidievoorwaarden door middel van tussentijdse- en eindrapportages en financiële overzichten op de hoogte gehouden.

Leden en donateurs van ZMf ontvingen dit jaar driemaal het ledenmagazine Wantij.

In 2015 zijn we gestart met het sturen van Wantij naar anderen dan alleen ZMf-leden. Zo betrekken we bedrijfsleven, provinciale en gemeentelijke politiek meer bij ons werk.

ZMf vervult een coördinerende rol voor de samenwerkende natuur- en milieuorganisaties in de provincie Zeeland en ontvangt hiervoor van de terrein behorende organisaties een jaarlijkse bijdrage. De coördinerende werkzaamheden van ZMf worden besproken op directieniveau en in bilateraal overleg met de afzonderlijke organisaties.

ZMf heeft sinds jaar en dag een vragen- en klachtenprocedure. Klachten en vragen zijn belangrijke signalen voor ZMf. Personen die contact opnemen, zijn gemotiveerd om ons iets te laten weten en doen moeite door ons te schrijven of te bellen. ZMf kan door die informatie zaken verbeteren, inhoudelijke discussie aanscherpen of weten wat er binnen de organisatie eventueel is misgegaan.

ZMf gaat zorgvuldig om met de klachten en vragen die haar bereiken. Klachten dienen altijd door de medewerkers zelf afgehandeld te worden. Bij vragen kan zo nodig worden doorverwezen naar andere organisaties als de kennis hiervoor niet binnen ZMf aanwezig is. Van alle vragen die op ons afkomen, maken we een rapportage waaruit duidelijk wordt welke onderwerpen het meest leven bij onze stakeholders.

De vragen- en klachtenprocedure kan bij het secretariaat van ZMf worden opgevraagd: info@ZMf.nl of telefoon 0118 654180.

Milieubewust en duurzaam

ZMf voert zelf ook uit wat zij verkondigt. Zo letten wij erop dat we zuinig omgaan met energie (licht uit, computers na werktijd uit e.d.) en zetten we de verwarming niet onnodig hoog. In het gebouw van de ZB, waarin ZMf gehuisvest is, zijn al veel besparingsmaatregelen genomen en zoeken we nog naar mogelijkheden om gezamenlijk nog meer te besparen. Op veel plaatsen zijn bewegingssensoren geplaatst zodat het licht niet onnodig blijft branden en wordt voor bepaalde delen van het gebouw gebruik gemaakt van koele buitenlucht in plaats van een luchtbehandeling. We printen zo min mogelijk en proberen zoveel mogelijk digitaal te werken. Als we printen, is het dubbelzijdig en zwart-wit.

Een grote wens van ZMf is om het gebouw van de ZB klimaatneutraal te maken. We blijven ons verdiepen in o.a. de mogelijkheden om op het dak zonnepanelen te installeren.

Waar mogelijk maken we zakelijke reizen met het openbaar vervoer, net als ons woon-werkverkeer.

Onze CO₂-uitstoot compenseren wij via het Zeeuws Klimaatfonds.

Financiën

Balans per 31 december 2020

Activa

		31 dec 2020		31 dec 2019
	€	€	€	€
Vaste activa (1)				
Inventaris		24.151		29.450
Vlottende activa				
Vorderingen (2)				
Handelsdebiteuren	8.929		8.585	
Overige vorderingen	66.613		67.010	
Overlopende activa	18.135		11.762	
		93.677		87.357
Liquide middelen (3)		345.797		285.278
Totaal		<u>463.625</u>		<u>402.085</u>

Passiva

		31 dec 2020		31 dec 2019
	€	€	€	€
Eigen vermogen (4)				
Reserves en fondsen	231.304		211.159	
		231.304		211.159
Voorzieningen (5)		17.152		16.940
Kortlopende schulden (6)				
Crediteuren	38.844		29.092	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	40.848		35.770	
Schulden ter zake van pensioenen	15.435		10.027	
Nog te besteden projectgelden	40.609		41.204	
Overlopende passiva	79.433		57.893	
		215.169		173.986
Totaal		<u>463.625</u>		<u>402.085</u>

Balans en beleid t.a.v. reserves

De richtlijn Reserves Goede Doelen van Goede Doelen Nederland stelt dat de continuïteitsreserve niet meer mag bedragen dan anderhalf keer de kosten van de werkorganisaties. ZMf streeft naar het aanhouden van een zo klein mogelijk Eigen Vermogen. Positieve resultaten zullen normaal gesproken in het daaropvolgende jaar bestemd worden, zodat het Eigen Vermogen beperkt blijft tot een continuïteitsreserve. Vanwege het verlies over 2018 wordt het positief resultaat op dit moment gebruikt om de continuïteitsreserve aan te vullen. De continuïteitsreserve is bedoeld om risico's op korte termijn op te vangen.

ZMf stelt zich tot doel om de continuïteitsreserve niet hoger te laten uitkomen dan 250.000 euro. Dit bedrag is gelijk aan vier maanden doorbetaling van lonen, salarissen én andere vaste bedrijfslasten. Daarnaast heeft ZMf op basis van het risicomanagement zich ook tot doel gesteld om een wenselijke minimale continuïteitsreserve te hanteren. Dit minimum is vastgesteld op 200.000 euro.

De reservevorming in het Eigen Vermogen voldoet aan de VFI-richtlijn (brancheorganisatie Goede Doelen, namelijk: er wordt geen reserve gevormd, zonder dat deze bestemd is.

De liquiditeiten van de vereniging zijn ondergebracht op een spaarrekening, waar geen vermogensrisico's aan verbonden zijn.

Staat van baten en lasten over 2020

Het jaar 2020 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 20.145. Begroot van een resultaat van nihil. De belangrijkste afwijkingen zullen hieronder worden toegelicht. Het bestuur heeft besloten dit positieve resultaat toe te voegen aan de continuïteitsreserve.

		Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Baten				
Baten van particulieren	(7)	16.539	17.500	17.760
Baten van bedrijven	(7)	1.811	3.500	1.739
Baten van subsidies van overheden	(8)	384.439	384.400	376.810
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	(9)	164.752	143.000	168.060
Baten van andere organisaties zonder winststreven	(10)	129.712	120.000	96.675
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	(11)	62.425	52.500	85.617
Overige baten		10.927	500	114
Som van de baten		770.605	721.400	746.775

Baten

In 2020 zijn er voor ca € 24.000 meer baten gerealiseerd ten opzichte van 2019. Daarnaast zijn de totale baten ca € 49.000 hoger uitgevallen dan begroot.

De baten van verbonden organisaties zonder winststreven zijn ca € 22.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit is te verklaren omdat in de originele begroting voorzichtigheidshalve geen baten waren opgenomen bij bepaalde samenwerkingen met de Natuur en Milieufederaties. De toezegging van deze programma's is pas gedurende 2020 vastgesteld. De totale baten liggen wel in lijn met voorgaand jaar.

De baten van overige organisaties zonder winststreven zijn ca € 10.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit is te verklaren door hogere baten op de Coalitie Delta Natuurlijk. Van de partijen zijn in 2020 aanvullende bijdrages ontvangen voor uitgevoerde projecten. Hier tegenover staat wel dat de projectkosten voor dit project zijn toegenomen.

Verder zijn er baten ontvangen voor het nieuw verworven project Plan Boom, waardoor de totale baten hoger zijn dan vorig jaar.

De baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten zijn ca € 10.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit is te verklaren door de ontvangsten op het nieuwe project Strokenteelt.

De baten uit ESP Meer Energie in Scholen en de Effecten vielen tegen ten opzichte van vorig jaar. Dit is het gevolg van de overheidsmaatregelen in verband met het Covid-19 virus. Hierdoor is het in 2020 moeilijker geweest om bepaalde activiteiten te kunnen uitvoeren.

De overige baten bestaan uit een ontvangen proceskostenvergoeding over een ouder jaar, deze was niet opgenomen in de begroting.

		Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Lasten				
Besteed aan de doelstellingen	(12)	81.473	59.500	78.432
Personeelskosten	(13)	534.186	532.300	541.373
Afschrijvingen	(14)	7.222	6.000	3.890
<u>Kosten van beheer en administratie:</u>	(15)			
Huisvestingskosten		20.369	25.500	19.336
Kosten publiciteit		20.847	21.500	17.165
Kantoor- en beheerkosten		22.569	24.000	27.358
Algemene kosten		63.794	52.600	54.417
Totale lasten		750.460	721.400	741.971

Lasten

De totale lasten zijn met ca € 9.000 toegenomen ten opzichte van vorig jaar, daarnaast zijn de totale lasten ook ca € 29.000 hoger uitgevallen dan begroot.

Dit is voornamelijk het gevolg van de gedurende 2020 verworven projecten, hierdoor zijn de projectkosten besteed aan de doelstellingen toegenomen.

De interne personeelskosten en de kosten van beheer en administratie zijn goed onder controle en nagenoeg gelijk aan vorig jaar. Als gevolg van het Covid-19 virus zijn er minder kosten geweest voor o.a. bijeenkomsten, reis en verblijf, scholing en kantoorbenodigdheden. Wel zijn de algemene kosten toegenomen door de inhuur van extern advies en ondersteuning.

Norm kosten beheer en administratie

De norm voor beheer en administratie is voor ZMf vastgesteld op 40%. Dit percentage is vastgesteld aan de hand van de ervaringsgegevens van deze kosten uit het verleden. De kosten voor beheer en administratie betreffen de medewerkers die indirecte activiteiten verrichten, zoals bestuur, secretariaat en administratie. Ook de indirecte uren van medewerkers die voor projecten werken, worden hieronder gerekend. Daarnaast worden de overheadkosten meegerekend, zoals de huisvestingslasten en de algemene lasten. In 2020 wordt met 47,7% (zie jaarrekening) de norm niet gehaald.

ZMf heeft voor het komende jaar het tijdschrijfsysteem opnieuw ingericht en aanvullende afspraken gemaakt met de medewerkers. Dit heeft als doel om de norm voor beheer en administratie naar beneden bij te stellen door alle medewerkers meer directe uren te laten maken op projecten.

Beleggingsbeleid

ZMf belegt haar middelen niet.

Toekomstparagraaf

ZMf is over vijf jaar, nog meer dan nu, een zeer gewaardeerde maatschappelijke organisatie. Zij zet zich nog steeds in voor de natuur in Zeeland en het klimaat. We zijn een krachtige en zichtbare organisatie waarvan het merendeel van Zeeland goed weet wat we doen.

Wel hebben we dan nog meer diversiteit aan doelgroepen en achterban dan nu. We spreken dan niet meer alleen de 'usual suspects' aan. De achterban blijft vertrouwen in ons hebben. En waarderen ons om ons meedenken, maar ook om ons kritisch geluid. Wij zijn een organisatie waar je in Zeeland niet omheen kan. En we worden nu ook meer en meer gewaardeerd en gesteund door jongeren, bewuste dertigers en veertigers. Mensen die niet perse een vereniging zoeken, maar die wel aansluiting zoeken bij gelijkgestemde organisaties. Wij waarderen hun inbreng bijzonder. Zij vinden ons. En we versterken elkaar. Door middel van publieksacties, klimaatmarsen, jongeren debatten, verkiezingsdebatten en inspiratiesessies.

Ook zijn we relevant voor andere marktpartijen. We gaan iets meer duurzaam ondernemen. Nog steeds niet om winst te maken, maar om aan de maatschappij te laten zien dat we relevant werk doen. We werken hard mee aan de circulaire economie bijvoorbeeld. Hierin is een economische factor, naast de ecologische en sociale ook heel vanzelfsprekend.

Onze jaarplannen zijn een korte termijn uitrol van ons meerjarenbeleidsplan. Zeer recentelijk hebben we een nieuw meerjarenbeleidsplan opgesteld 2021-2025. Dit keer in afstemming met de landelijke natuur- en milieufederaties.

De te verwachten ontwikkelingen in onze regio zijn het komende jaar:

Toetsing ruimtelijke plannen, het uitrollen van de Kustvisie naar een visie per Deltawater, klimaatmitigatie én klimaatadaptatie, Regionale Uitvoeringsagenda Circulaire Economie en de uitrol van de Zeeuwse Regionale Energiestrategie.

Wij spelen hierop in door vanuit visie en ons tijdloos kompas ons te verbinden met partijen zodat we zo een zo hoog mogelijke positieve impact kunnen behalen.

Onwerkelijk en onverwachts; Corona crisis 2020

Op het moment dat we aan dit jaarverslag werken is de wereld in korte tijd veranderd. Het Corona virus heeft een grote impact op de wereld. De maatregelen die worden genomen in Nederland en de rest van de wereld zijn ongekend. We bevinden ons in een uitzonderlijke situatie met veel onzekerheden over de toekomst, over onze gezondheid en die van onze naasten, over de sluiting van winkels en scholen en over onze economie. En natuurlijk ook over de toekomst van onze klimaatplannen en de positie en kracht van natuur en milieuorganisaties. De gevolgen van deze coronacrisis voor De Natuur en Milieufederaties en dus ook ZMf zijn nog onduidelijk. Wel zal een aantal activiteiten hinder of vertraging ondervinden en worden doorgeschoven. Wij zullen dit tijdig afstemmen met eventuele financiers.

In het tweede kwartaal van 2020 wordt er landelijk én binnen ZMf aan een aantal scenario's gewerkt. Gelukkig kunnen we vaststellen dat we in 2019 een degelijke inhoudelijke basis hebben gelegd om een concrete bijdrage te leveren aan onze klimaat- en natuurdoelen in Zeeland.

Begroting

Begroting 2021

	Begroting 2020 €	Realisatie 2020 €	Begroting 2021 €
Subsidies en bijdragen			
Baten van particulieren	19.000	16.539	16.350
Baten van bedrijven	2.000	1.811	2.000
Baten van subsidies en overheden	384.400	384.439	391.488
Baten van verbonden organisaties	143.000	164.752	181.300
Baten van overige organisaties zonder winststreven	120.000	129.712	127.950
Baten van als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	52.500	62.425	67.609
Nog te werven baten	0	0	27.500
Overige baten	500	10.927	500
Totaal	721.400	770.605	814.697
Indirecte kosten (vast)			
Personeelskosten	532.300	534.186	574.438
Afschrijvingen	6.000	7.222	8.000
Projectkosten	59.500	81.473	107.609
Huisvestingskosten	25.500	20.369	21.750
Kosten publiciteit	21.500	20.847	17.250
Kantoor- en beheerkosten	24.000	22.569	25.050
Algemene kosten	52.600	63.794	60.600
Totaal indirecte kosten	721.400	750.460	814.697
Exploitatieresultaat	0	20.145	0

Meerjarenbegroting 2021-2024

	<i>Begroting 2021</i>	<i>Concept- Begroting 2022</i>	<i>Concept- Begroting 2023</i>	<i>Concept- Begroting 2024</i>
	€	€	€	€
Subsidies en bijdragen				
IKS Provincie Zeeland	361.488	369.441	377.568	385.875
Contributies leden	16.350	17.000	17.500	18.000
Bijdragen lidorganisaties	2.000	2.100	2.200	2.300
NPL bijdrage basis (via NMF)	118.000	118.000	118.000	118.000
NPL bijdragen projecten (via NMF)	63.300	50.500	50.500	50.500
Baten uit zelfstandige projecten	253.059	260.000	265.000	270.000
Overige baten	500	500	500	500
TOTAAL	814.697	817.541	831.268	845.175
Indirecte kosten (vast)				
Personeelskosten	574.438	592.820	611.790	631.368
Afschrijvingen	8.000	8.000	8.000	8.000
Projectkosten	107.609	90.121	82.378	74.657
Huisvestingskosten	21.750	22.000	22.250	22.500
Kosten publiciteit	17.250	17.600	18.000	18.350
Kantoor- en beheerkosten	25.050	25.200	25.750	26.300
Algemene kosten	60.600	61.800	63.100	64.000
TOTAAL	814.697	817.541	831.268	845.175
Exploitatieresultaat	-	-	-	-

Bestuur

Bestuursleden

Op 31 december 2020 bestond het Algemeen Bestuur van ZMf uit de volgende personen.

Maarten Sas, (voorzitter); in bestuur vanaf november 2017

- Directeur-bestuurder Beveland Wonen, Goes (tot juli 2020)
- Voorzitter Woonwagengebruik Zuid-West Nederland
- Voorzitter Stedelijk Coördinatieteam
- Docent Scobe Academy

Roel Mooij (per december 2016 secretaris); in bestuur vanaf november 2014

N.v.t.

Teus Baars (penningmeester); in bestuur sinds juni 2017 (per 31 december 2020 afgetreden)

- Directeur-bestuurder Zeeuwind

Edie Engels: in het bestuur vanaf juni 2019 (interim-penningmeester per 1 januari 2021)

- Voorzitter PO vd Nederlandse Mosselcultuur
- Commissaris en vice-voorzitter Economische Impuls
- Ledenraad Rabobank Zeeuws-Vlaanderen
- Lid Raad van Advies Twinnovate

Walter de Milliano; in bestuur vanaf november 2011;

- Bestuurslid Natuurbeschermingsvereniging 't Duimpje West Zeeuws-Vlaanderen
- bestuurslid en secretaris van het bestuur van 'Africa Harvest Biotech Foundation

Liesbeth Zonneville; in bestuur vanaf juni 2013

Lid van Raad van Advies IVN.

Gerrit Rentier: in bestuur vanaf november 2018

- Research coordinator en senior researcher bij HZ University of Applied Sciences

Albert de Bruijn: in het bestuur vanaf november 2018

- Mentor/didactisch coach Pro, Rotterdam

Godert van der Feltz; in het bestuur vanaf juni 2020

- Rechter plaatsvervanger (met aanwijzing) bij de Rechtbank Rotterdam.

Anton van Haperen: in het bestuur vanaf juni 2020

- lid gemeenteraad Veere voor de PvdA/Groenlinks (vervanger tot medio februari 2021)
- voorzitter Stichting De Levende Natuur
- lid DB Heimans en Thijssse Stichting en bestuurslid Steunfonds Heimans en Thijssse Stichting
- bestuurslid van de Stichting Ontwikkel- en Innovatiecentrum Bargerveen

In januari 2021 start ZMf met de werving van een nieuwe penningmeester als opvolger van Teus Baars. Tot die tijd zal Edie Engels het penningmeesterschap invullen. In de wervingsprocedure zoeken we ook iemand voor de vacature in het Algemeen Bestuur die is ontstaan na het vertrek van Inez Flameling.

Bezoldigings- en vergoedingenbeleid bestuursleden en directeur

Conform de statuten van ZMf ontvangen leden van het bestuur als zodanig geen bezoldiging, middellijk of onmiddellijk. Een redelijke vergoeding voor de door hen ten behoeve van de vereniging gemaakte kosten wordt niet als bezoldiging aangemerkt. Deze vergoedingen zijn in de jaarrekening zichtbaar gemaakt en toegelicht.

ZMf leeft de Regeling Beloning directeuren Goede Doelen na. Conform deze regeling is de Basis Score voor Directeurenfuncties (BSD-score) van de directeur van ZMf 380. De essentie van de beloningsregeling is dat de grondslag voor de beloning van de directeur altijd is gebaseerd op een objectieve systematiek van functiewaardering en dat de beloning gematigd is ten opzichte van vergelijkbare functies. Een variabele beloning past niet in deze systematiek.

De directeur van ZMf ontvangt salaris conform de CAO Sociaal Werk. In het financiële jaarverslag, op te vragen bij het secretariaat van ZMf, is meer informatie te vinden over de bezoldiging van de directie.

De bezoldiging van de directeur bedroeg in 2020 88.427 euro en is daarmee lager dan het maximum zoals vastgesteld op basis van de BSD-score en lager dan het maximum van de beloningsregeling.

Overzicht nevenfuncties directeur

De directeur van ZMf bekleedt geen nevenfuncties.

Bureau en medewerkers

Bureau

Het bureau is gevestigd in het gebouw van ZB | Planbureau en Bibliotheek van Zeeland, Kousteensedijk 7 te Middelburg. Telefoonnummer 0118 654180.

E-mail: info@ZMf.nl, website: www.ZMf.nl

Medewerkers per 1 januari 2021

Ira von Harras	Directeur	ivharras@ZMf.nl
Gabi Sinke	Communicatie Coördinator	gsinke@ZMf.nl
Mascha Dedert	Deltawateren	mdedert@ZMf.nl
Melissa Ernst	Beleidsmedewerker	mernst@ZMf.nl
Fateme Hashemi	Administratief/secretarieel medewerker	fhashemi@ZMf.nl
Lineke Keizer	Managementassistent	lkeizer@ZMf.nl
Josephine Pawsey	Beleidsmedewerker	jpawsey@ZMf.nl
Robbert Trompetter	Landschap & Ruimtelijke Ordening	rtrompetter@ZMf.nl

Vrijwilligersbeleid

ZMf werkt met een professioneel bureau en met deskundige medewerkers. Steeds vaker proberen we betrokken vrijwilligers te betrekken bij het professionele werk. Dat gebeurt door specifieke deskundigheid van vrijwilligers in te zetten bij projecten of voor vergunningen en bedrijfsprocessen, door een team van vrijwilligers in te zetten voor de realisatie van ons blad Wantij en door een groep vrijwilligers te betrekken bij planologische onderwerpen, energie- en bedrijvendossiers.

In tijden van Corona was het voor ZMf vrijwel onmogelijk om nieuwe vrijwilligers te betrekken.

Jaarrekening 2020

Balans per 31 december 2020

Activa

		31 dec 2020		31 dec 2019
	€	€	€	€
Vaste activa (1)				
Inventaris		24.151		29.450
Vlottende activa				
Vorderingen (2)				
Handelsdebiteuren	8.929		8.585	
Overige vorderingen	66.613		67.010	
Overlopende activa	18.135		11.762	
		93.677		87.357
Liquide middelen (3)		345.797		285.278
Totaal		<u>463.625</u>		<u>402.085</u>

Passiva

		31 dec 2020		31 dec 2019
	€	€	€	€
Eigen vermogen (4)				
Reserves en fondsen	231.304		211.159	
		231.304		211.159
Voorzieningen (5)		17.152		16.940
Kortlopende schulden (6)				
Crediteuren	38.844		29.092	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	40.848		35.770	
Schulden ter zake van pensioenen	15.435		10.027	
Nog te besteden projectgelden	40.609		41.204	
Overlopende passiva	79.433		57.893	
		215.169		173.986
Totaal		463.625		402.085

Staat van baten en lasten over 2020

		Realisatie 2020 €	Begroting 2020 €	Realisatie 2019 €
Baten				
Baten van particulieren	(7)	16.539	17.500	17.760
Baten van bedrijven	(7)	1.811	3.500	1.739
Baten van subsidies van overheden	(8)	384.439	384.400	376.810
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven	(9)	164.752	143.000	168.060
Baten van andere organisaties zonder winststreven	(10)	129.712	120.000	96.675
Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten	(11)	62.425	52.500	85.617
Overige baten		10.927	500	114
Som van de baten		770.605	721.400	746.775
Lasten				
Besteed aan doelstellingen	(12 tm 15)			
Transities via milieu & economie				
Uitvoeringskosten projecten	.v.)	301.034	289.377	294.644
Transities via natuur & economie				
Uitvoeringskosten projecten		449.426	432.023	447.327
Besteed aan doelstellingen		750.460	721.400	741.971
Kosten beheer en administratie*		-	-	-
Wervingskosten		-	-	-
Totaal besteed aan de doelstellingen		750.460	721.400	741.971
Saldo van baten en lasten				
Overschot (+) / tekort (-)		20.145	-	4.804
Resultaatbestemming				
- ontrekking bestemmingsreserve				
- toevoeging / ontrekking continuïteitsreserve		20.145	-	4.804
		20.145		4.804

*) De provinciale milieufederaties hanteren voor het inzichtelijk maken van de kosten een uniforme systematiek die gebaseerd is op de aanbeveling Toepassing van Richtlijn 650 voor Kosten Beheer en Administratie van de Vereniging Fondsenwervende instellingen (VFI). De kosten voor beheer en administratie worden inzichtelijk gemaakt in de bijlage Toelichting Lastenverdeling, maar worden in de staat van baten en lasten volledig toege-rekend aan de doelstellingen.

Kasstroomoverzicht over 2020

Indirecte methode	2020	2019
	€	€
Resultaat	20.145	4.804
Aanpassing voor afschrijvingen	7.222	3.890
Mutatie van voorzieningen	212	-
Mutatie van handelsdebiteuren	-344	-
Mutatie vorderingen	-5.976	11.033
Mutatie van handelscrediteuren	9.752	-
Mutatie van kortlopende schulden	31.431	18.747
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	62.442	38.474
Kasstroom uit operationele activiteiten	62.442	38.474
Investerings in materiële vaste activa	-1.923	-33.340
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-1.923	-33.340
Mutatie in liquide middelen	60.519	5.134

□

Algemene toelichting

Naam rechtspersoon	Vereniging Zeeuwse Milieufederatie
Rechtsvorm	Vereniging
Zetel rechtspersoon	Middelburg
Inschrijvingsnummer Kamer van Koophandel	40310527

Belangrijkste activiteiten

De Vereniging Zeeuwse Milieufederatie, statutair gevestigd te Middelburg werkt aan een mooi en duurzaam Zeeland. Dit doet ZMF als een vereniging met lidorganisaties en individuele leden en als onderdeel van een brede natuur- en milieubeweging in Nederland.

Locatie feitelijke activiteiten

De organisatie verricht haar activiteiten vanuit de locatie in Middelburg.

ALGEMENE TOELICHTING

Naam rechtspersoon	Vereniging Zeeuwse Milieufederatie
Rechtsvorm	Vereniging
Zetel rechtspersoon	Middelburg
Inschrijvingsnummer Kamer van Koophandel	40310527

Belangrijkste activiteiten

De Vereniging Zeeuwse Milieufederatie, statutair gevestigd te Middelburg werkt aan een mooi en duurzaam Zeeland. Dit doet de Zmf als een vereniging met lidorganisaties en individuele leden en als onderdeel van een brede natuur en milieubeweging in Nederland.

Locatie feitelijke activiteiten

De organisatie verricht haar activiteiten vanuit de locatie in Middelburg.

Grondslagen voor financiële verslaggeving

Algemeen

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld volgens de bepalingen van RJ 650 'Fondsenwervende instellingen'. De grondslagen zijn ten opzichte van vorig jaar niet gewijzigd.

Algemene grondslagen voor waardering activa en passiva

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Algemene grondslagen bepaling resultaat

Grondslagen voor waardering activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de vereniging. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor waardering passiva

Eigen vermogen

De continuïteitsreserve dient als buffer om de continuïteit te waarborgen in het geval dat ZMf zich geconfronteerd weet met een onvoorziene terugval van inkomsten of stijging van uitgaven.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor baten en lasten

Baten

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten enerzijds, en anderzijds de lasten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijzen.

Projectsubsidies

Projectsubsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen.

Lasten algemeen

De personeelskosten en andere kosten worden toegerekend aan de bestedingen in het kader van de doelstelling, de kosten van werving van baten aan de beheerkosten.

Bestedingen doelstellingen

De bestedingen in het kader van de doelstellingen worden verantwoord in het jaar dat zij zijn toegezegd of, voor zover dit niet bij toezegging het geval is, in het jaar dat de omvang van de verplichting betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Voorwaardelijke verplichtingen worden verantwoord in het jaar waarin vast komt te staan dat aan de voorwaarden zal worden voldaan.

Personeelskosten

ZMf heeft voor haar medewerkers een toegezegd-pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende medewerkers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij pensioenverzekeraar AEGON levensverzekering N.V. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij AEGON levensverzekering N.V. ZMf betaalt hiervoor premies, waarvan de helft door de werkgever betaald wordt en de helft door de werknemers. ZMf heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij de pensioenverzekeraar, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. ZMf heeft daarom alleen de verschuldigde premie tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Grondslagen voor kasstroomoverzicht

Algemene grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode. Kasstromen in buitenlandse valuta zijn herleid naar euro's met gebruikmaking van de gewogen gemiddelde omrekeningskoersen voor de betreffende periodes.

Toelichting op balans

1. Vaste activa

	31 dec 2020	31 dec 2019
	€	€
<i>Materiële vaste activa</i>		
Inventaris	24.151	29.450
Totaal	24.151	29.450

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de materiële vaste activa gedurende het boekjaar weer:

	Materiële vaste activa
	€
Boekwaarde 1 januari 2020	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	33.340
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-3.890
	29.450
Mutaties 2020	
Investerings	1.923
Afschrijvingen	-7.222
	-5.299
Boekwaarde 31 december 2020	
Verkrijgings- of vervaardigingsprijs	35.263
Cumulatieve afschrijvingen en waardeverminderingen	-11.112
	24.151
Afschrijvingspercentage (gemiddeld)	20,0

2. Vorderingen

	31 dec 2020	31 dec 2019
	€	€
Debiteuren		
Debiteuren	8.929	8.585
Overige vorderingen		
Nog te ontvangen projectsubsidie Provincie Zeeland	-	7.500
Nog te ontvangen projectbijdrage Coöp. Windenergie Vereniging Zeeuwind U.A.	25.257	36.459
Nog te ontvangen projectsubsidie 2B Connect	-	3.900
Nog te ontvangen projectbijdrage FACET 2020	1.920	-
Nog te ontvangen projectbijdrage Energieservicepunt	-	1.211
Nog te ontvangen projectbijdrage NMF	15.899	17.940
Nog te ontvangen projectbijdrage Strokenteelt	5.337	-
Nog te ontvangen projectbijdrage CDN	18.200	-
	<u>66.613</u>	<u>67.010</u>
Overlopende activa		
Vooruitbetaalde bedragen	14.286	10.843
Nog te ontvangen bedragen	3.849	919
	<u>18.135</u>	<u>11.762</u>
Totaal	<u><u>93.677</u></u>	<u><u>87.357</u></u>

Toelichting

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

3. Liquide middelen

	31 dec 2020	31 dec 2019
	€	€
<i>Banktegoeden</i>		
ASN Bank nr. NL43 ASNB 0845 3622 75	174.990	199.936
Triodos Bank nr. NL91 TRIO 0391 0627 27	170.807	85.342
Totaal	<u>345.797</u>	<u>285.278</u>

4. Eigen vermogen

	31 dec 2020	31 dec 2019
	€	€
Reserves en fondsen		
<u>Continuïteitsreserve</u>	231.304	211.159
Totaal	<u>231.304</u>	<u>211.159</u>

Toelichting

De ZMf stelt zich tot doel om de continuïteitsreserve niet hoger te laten uitkomen dan 250.000 euro. Dit bedrag is gelijk aan vier maanden doorbetaling van lonen, salarissen én andere vaste bedrijfslasten. Daarnaast heeft de ZMf op basis van het risicomanagement zich ook tot doel gesteld om een wenselijke minimale continuïteitsreserve te hanteren. Dit minimum is vastgesteld op 200.000 euro.

Reserves en fondsen - Continuïteitsreserve

	2020	2019
	€	€
Stand 1 januari	211.159	186.643
Resultaatbestemming	20.145	4.804
	<u>231.304</u>	<u>191.447</u>
Stortingen boekjaar	-	19.712
Stand 31 december	<u>231.304</u>	<u>211.159</u>

5. Voorzieningen

	31 dec 2020	31 dec 2019
	€	€
Voorziening loopbaanbudget	17.152	16.940
Totaal	<u>17.152</u>	<u>16.940</u>

Toelichting

Per 1 juli 2015 bouwt iedere medewerker volgens de CAO Sociaal Werk een loopbaanbudget op van 1,5% over het bruto-salaris vermeerderd met vakantietoeslag en de eindejaarsuitkering. Dit bedrag moet betrokkene binnen 36 maanden besteden voor het bevorderen van zijn/ haar duurzame inzetbaarheid. Het totaal opgebouwde budget tot en met december alsmede de onttrekking hiervan zijn verantwoord onder de post 'Overige voorzieningen'.

Voorziening loopbaanbudget	2020	2019
	€	€
Stand 1 januari	16.940	11.171
Toename van voorziening	7.800	5.769
Vrijval van voorziening	-7.588	-
Stand 31 december	17.152	16.940

6. Kortlopende schulden

	31 dec 2020	31 dec 2019
	€	€
Crediteuren		
Crediteuren	38.844	29.092
Belastingen en premies sociale verzekeringen		
Omzetbelastingsschulden		
Omzetbelasting laatste periode	2.715	8.584
Omzetbelasting suppletie	-2.035	-2.498
	<u>680</u>	<u>6.086</u>
Loonheffing- en premieschulden		
Loonheffingen	40.168	29.684
	<u>40.848</u>	<u>35.770</u>
Schulden ter zake van pensioenen		
Pensioenen	15.435	10.027
Nog te besteden projectgelden		
ESP 'Meer Energie in Scholen'	40.609	41.204
Overlopende passiva		
Vakantiegeld	18.415	18.579
Vakantiedagen	20.091	18.742
Nog te betalen personeelsverplichting	10.488	758
Nog te betalen overige kosten	30.206	19.741
Vooruitontvangen bedragen	233	73
	<u>79.433</u>	<u>57.893</u>
Totaal	<u><u>215.169</u></u>	<u><u>173.986</u></u>

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Betalingen ter verkrijging van (gebruiks)rechten

Door de vereniging zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan ter zake van huur van bedrijfsruimte (€ 20.500 per jaar).

Toelichting op staat van baten en lasten

Baten

	2020	2019
	€	€
7. Baten van particulieren en bedrijven		
Contributies leden	16.539	17.760
Contributies lidorganisaties	1.811	1.739
	18.350	19.499
8. Baten van subsidies van overheden		
Budgetsubsidie Provincie Zeeland	354.439	346.810
Bijdrage Provincie Zeeland 'Energieservicepunt'	30.000	30.000
	384.439	376.810
9. Baten van verbonden organisaties zonder winststreven		
Nationale Postcode Loterij	118.000	118.000
Natuur en milieufederaties	46.752	50.060
	164.752	168.060
10. Baten van overige organisaties zonder winststreven		
Coalitie Delta Natuurlijk	74.505	53.675
Analyse ruimtelijke plannen	38.500	38.500
Plan Boom	16.707	-
Thijs Kramer lezing	-	4.500
	129.712	96.675
11. Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten		
ESP Meer Energie in Scholen	25.024	30.648
Coöp. Windenergie Vereniging Zeeuwind U.A. 'De Effecten'	25.257	36.459
Strokenteelt	5.337	-
2B Connect	4.887	12.850
Facet	1.920	-
Overige baten	10.927	5.774
	73.352	85.731
Som der baten	770.605	746.775
12. Besteed aan de doelstellingen		
Niet declarabele projectkosten	24.905	21.791
Declarabele projectkosten	39.527	49.628
Projectkosten mbt provinciale subsidie	4.922	7.013
Werk door derden	12.119	-
	81.473	78.432

Baten: de provinciale subsidie is tot en met 2019 goedgekeurd en vastgesteld.

13. Personeelskosten

	2020	2019
	€	€
Lonen en salarissen		
Bruto lonen	360.546	367.103
Mutatie vakantiedagenverplichting	1.349	3.640
Vakantiegeld	26.256	26.336
Vrijwilligersvergoedingen	-	250
	<u>388.151</u>	<u>397.329</u>
Sociale lasten	64.815	64.598
Pensioenlasten		
Pensioenlasten	46.385	37.800
Andere personeelskosten		
Ziekengeldverzekering	35.118	28.694
Uitkering ziekengeld	-9.616	-12.655
Reis- en verblijfkosten	2.741	10.691
Scholingskosten	244	5.615
Arbo-diensten en personeelsadvies	1.967	6.436
Overige personeelskosten	4.381	2.865
	<u>34.835</u>	<u>41.646</u>
Totaal	<u><u>534.186</u></u>	<u><u>541.373</u></u>

14. Afschrijvingen

	2020	2019
	€	€
Afschrijving op materiële vaste activa		
Afschrijving inventaris	7.222	3.890
Totaal	<u><u>7.222</u></u>	<u><u>3.890</u></u>

15. Kosten van beheer en administratie

	2020	2019
	€	€
<i>Huisvestingskosten</i>		
Huur	20.369	19.336
<i>Kosten publiciteit / Wantij</i>		
Druk/fotokosten Wantij	17.056	15.996
Kosten website	3.791	1.169
	<u>20.847</u>	<u>17.165</u>
<i>Kantoor- en beheerkosten</i>		
Computerkosten	10.107	10.646
Contributies en abonnementen	3.190	4.276
Telefoonkosten	2.767	4.182
Porti	1.633	1.853
Kantoorbenodigdheden	1.754	4.334
Kosten CBF-keurmerk	2.196	2.067
Overige kantoor- en beheerkosten	922	-
	<u>22.569</u>	<u>27.358</u>
<i>Algemene kosten</i>		
Kosten bestuur en ALV	1.368	630
Representatiekosten	1.828	2.237
Accountantskosten	20.434	19.769
(Salaris)administratie	21.610	21.878
Advieskosten	11.965	4.108
Verzekeringen	2.982	2.575
Overige algemene kosten	2.966	2.606
Rentelasten en soortgelijke kosten	641	614
	<u>63.794</u>	<u>54.417</u>
Totaal	<u><u>127.579</u></u>	<u><u>118.276</u></u>

Overige toelichtingen

WERKNEMERS

Het gemiddelde aantal werknemers gedurende het boekjaar bij Vereniging Zeeuwse Milieufederatie bedroeg:

Gemiddeld aantal werknemers over periode	2020	2019
	fte	fte
Werkzaam binnen Nederland	6,3	6,6

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Coronavirus

Bij het uitbrengen van het jaarverslag is er in Nederland sprake van een uitbraak van het coronavirus COVID19. Er zijn maatregelen getroffen door de overheid om de uitbraak te bestrijden. Deze maatregelen hebben geen directe gevolgen voor de vereniging. Wel heeft de uitbraak van het virus grote gevolgen voor de economische situatie in Nederland. Mogelijk ondervindt de vereniging in de nabije toekomst wel gevolgen van de algehele economische krimp.

De vereniging is voortdurend in gesprek met de betrokken partijen om activiteiten in een aangepaste vorm te kunnen voortzetten. Een aantal activiteiten zal hinder of vertraging ondervinden maar de verwachting is dat subsidieverstrekken en opdrachtgevers coulant met de situatie zullen omgaan. Uit de ervaring van 2020 blijkt dat er geen rede tot twijfel ontstaat over de continuïteit van de activiteiten en prestatieafspraken.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Bijlage 1: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De bezoldiging van de functionarissen die over 2020 in het kader van de WNT verantwoord worden, is als volgt:

Naam: I.P.J. von Harras		2020	2019
Functiegegevens			
Aanvang en einde functievervulling	directeur	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)		1,0	1,0
Dienstbetrekking		ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		88.427	85.803
Beloningen betaalbaar op termijn		3.581	4.863
<i>Subtotaal</i>		92.008	90.666
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		201.000	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging		92.008	90.666
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.	n.v.t.

Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder.

Naam bestuursleden:	Functie:
De heer M. Sas	Voorzitter
De heer T. Baars	Penningmeester
De heer R.M. Mooij	Secretaris
Mevrouw E.C. Zonneville - Reigersman	Lid
De heer W.A.J. de Milliano	Lid
De heer A.O. de Bruijn - Korevaar	Lid
De heer G.M. Rentier	Lid
De heer E. Engels	Lid
De heer G. van der Feltz	Lid
De heer A. van Haperen	Lid

Behoudens de vergoeding voor reis- en onkosten ontvangen de bestuurders van ZMf geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Er zijn aan de directeur en bestuursleden geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Vereniging Zeeuwse Milieufederatie
Kousteensedijk 7
4331 JE MIDDELBURG

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2020 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie, te Goes per 31 december 2020 en van het resultaat over de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020 met een balanstotaal van € 463.625;
2. de staat van baten en lasten voor het boekjaar eindigend op 31 december 2020 met een resultaat van € 20.145 (overschot); en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie, te Goes, zoals vereist in de Verordening inzake de Onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag (paragraaf voorwoord tot en met bureau en medewerkers);
- bijlage 1: toelichting op de lastenverdeling per doelstelling;
- bijlage 2: kostenverdeelstaat bij de integrale kostensubsidie ZMf 2020 ten behoeve van de Provincie Zeeland.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat en alle informatie bevat die op grond van de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties vereist is. Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Sliedrecht, 28 juni 2021.

WITh accountants B.V.

M. de Bruijne RA

Bijlagen.

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2020 van de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie, te Goes

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben onze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Tot slot

Al 25 jaar steun van de Postcode Loterij

De samenwerking met De Natuur en Milieufederaties en de Nationale Postcode Loterij wordt ook de komende vijf jaar verlengd. Sinds 1996 ontvangen De Natuur en Milieufederaties een bijdrage om te werken aan een mooi en duurzaam Nederland. In 2020 is de samenwerking geëvalueerd en is besloten om deze voort te zetten.

Annie van der Pas, netwerkdirecteur van De Natuur en Milieufederaties, is verheugd over de voortgezette samenwerking: 'Dankzij de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij is het voor De Natuur en Milieufederaties mogelijk om in héél het land een impact te creëren en zo te werken aan een mooier en duurzamer Nederland. De bijdrage van de Loterij is voor ons al jarenlang een fundament voor de realisatie van vele mooie projecten. Het is fantastisch dat we op deze manier in heel Nederland het verschil kunnen maken.'

De Nationale Postcode Loterij is in 1989 opgericht om goede doelen te steunen. Dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij is er sinds de oprichting van de Loterij ruim 6,2 miljard euro aan mens en natuur gegeven. Wij ontvangen dit jaar opnieuw een vaste bijdrage van 2,25 miljoen euro van de Postcode Loterij, een aanzienlijk bedrag waar wij ontzettend blij mee zijn.

Wij worden gesteund door

GOED DOEL

Organisatie

ZMf werkt, samen met haar achterban, aan een schoon milieu, een rijke natuur en een mooi landschap in Zeeland. ZMf staat middenin de samenleving en werkt ook aan de Zeeuwse economie, met als uitgangspunt natuur en milieu. Dit levert verrassende groene verbindingen en resultaten op.

Achterban

Onze achterban bestaat uit ruim zeshonderd individuele leden en 26 regionale en in de regio Zeeland actieve landelijke natuur- en milieuorganisaties.

ZMf is een onderdeel van een brede natuur- en milieubeweging in Nederland, waarbij zo'n duizend vrijwilligersorganisaties zijn aangesloten. Bij deze verenigingen zijn in totaal circa 50.000 leden en donateurs aangesloten.

Lid worden?!

Wilt u helpen om te werken aan een mooi en duurzaam Zeeland? Dat kan! U bent al lid vanaf 24 euro per jaar. U ontvangt dan ook ons blad Wantij.

Kijk op www.ZMf.nl voor meer mogelijkheden.

Op de hoogte blijven?

Via onze website kunt u zich abonneren op de digitale nieuwsbrief. Zo blijft u maandelijks op de hoogte van de ontwikkelingen, nieuws en projecten van ZMf.

Aanmelden kan op www.ZMf.nl.

Een mooi en duurzaam Nederland voor iedereen! Dat is waar de Natuur en Milieufederaties zich voor inzetten. Bijvoorbeeld met Plan Boom. Door 10 miljoen bomen in heel Nederland te planten, werken de Natuur en Milieufederaties samen met vrijwilligers en partners aan het verkleinen van de CO-2 uitstoot en maken we onze leefomgeving mooier, groener en gezonder.

De Natuur en Milieufederaties ontvangen sinds 1996 een bijdrage van € 56,1 miljoen. Deelnemers van de Postcode Loterij: bedankt! Dankzij u kunnen wij de Natuur en Milieufederaties en meer dan 100 andere organisaties financieel ondersteunen. En dankzij u heeft de Postcode Loterij sinds 1989 al ruim € 6,2 miljard aan goede doelen geschonken. Samen voor een betere wereld: postcodeloterij.nl

 Speed beweest

Dankzij u.

Bijlagen

1. Bijlage:

Toelichting op de lastenverdeling per doelstelling

	Fondsen werving	Milieu & Economie	Natuur & Economie	Beheer en administratie	Totaal 2020	Begroot 2020	Totaal 2019
Personeelskosten							
Afschrijvingen	0	113.119	168.879	252.189	534.186	532.320	541.373
Huisvestingskosten	0	0	0	7.222	7.222	6.000	3.890
Kosten publiciteit	0	4.313	6.440	9.616	20.369	25.500	19.336
Kantoorkosten	0	4.415	6.591	9.842	20.847	21.250	17.165
Algemene kosten	0	4.779	7.135	10.655	22.569	24.000	27.358
Directe materiaalkosten	0	13.509	20.168	30.117	63.793	52.900	54.417
Subtotaal	0	17.253	25.757	38.464	81.474	59.430	78.432
	0	157.387	234.969	358.104	750.460	721.400	741.971
Verdeling beheer en administratie							
Totaal kosten 2020	0	143.647	214.457	-358.104	750.460	721.400	741.971
%-kosten toerekening 2020	0,0%	40,1%	59,9%				
Totaal uitvoeringskosten 2019	0	294.562	447.409				741.971
%-kosten toerekening 2019	0,0%	39,7%	60,3%				
direct productieve uren 2020							
fondsenwerving	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
beheer en administratie	0,0	0,0	0,0	4.577,0	4.577,0		
projecten (incl. (niet declarabele acquisitie-uren)	0,0	2.053,0	3.065,0	0,0	5.118,0		
beleidsbetrokkenheid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		
	0,0	2.053,0	3.065,0	4.577,0	9.695,0		
direct productieve uren 2019							
fondsenwerving	0,0	0,0	0,0	0,0			0,0
beheer en administratie	0,0	0,0	0,0	4.797,0	4.797,0		4.797,0
projecten (incl. (niet declarabele acquisitie-uren)	0,0	2.034,0	3.088,0	0,0	5.122,0		5.122,0
beleidsbetrokkenheid	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0
	0,0	2.034,0	3.088,0	4.797,0	9.918,9		9.918,9

Kostentoerekening

De kosten worden aan de doelstellingen toegerekend op basis van de urenregistratie.

Kengetallen

- 1) % Kosten uit eigen fondsenwerving ten opzichte van baten uit eigen fondsenwerving bedraagt 0,0% (2019: 0,0%).
De CBF-richtlijnen geven een norm aan van maximaal 25%.
- 2) % Bestede aan doelstellingen ten opzichte van totale lasten (voor verdeling Beheer & Administratie) bedraagt 52,3% (2019: 51,4%).
De interne norm die hiervoor is vastgesteld bedraagt 60%.
- 3) % Kosten Beheer & Administratie (voor verdeling) ten opzichte van de totale kosten bedraagt 47,7% (2019: 48,6%).
De interne norm die hiervoor is vastgesteld bedraagt 40%.

2. Bijlage:

Kostenverdeelstaat IKS Provincie Zeeland

Prestatieveld	Provinciaal Beleid				Extern Zelfstandige Activiteiten	Totaal		
	Ruimtelijke ordering en landschap	Deltaw ateren	Duurzaamheid, circulair en energietransitie	Totaal Provincie		Totaal 2020	Begroet 2020	Totaal 2019
Declarabele materiaalprojecten					39.527	39.527	39.430	49.628
Niet declarabele projectkosten					37.024	37.024	20.000	21.791
Projectkosten mbt provinciale subsidie					-	4.922	-	7.013
Personneelskosten	1.576	1.511	1.835	4.922	193.822	534.186	532.320	541.373
Afschrijvingen	108.966	104.478	126.919	340.364	2.620	7.222	6.000	3.890
Huisvestingskosten	1.473	1.413	1.716	4.602	7.391	20.369	25.500	19.336
Kosten publiciteit	4.155	3.984	4.840	12.978	7.564	20.847	21.250	17.165
Kantoorkosten	4.252	4.077	4.953	13.283	8.189	22.569	24.000	27.358
Algemene kosten	4.604	4.414	5.362	14.380	23.147	63.794	52.900	54.416
Totale kosten	13.013	12.477	15.157	40.647	319.284	750.460	721.400	741.970
	138.040	132.354	160.782	431.176				
Direct productieve uren 2020	1.044	1.001	1.216	3.261	1.857	5.118		
% toerekening	32,01%	30,70%	37,29%			100%		
Toe te rekenen kosten	138.040	132.354	160.782	431.176		750.460	721.400	741.970
Subsidie Provincie Zeeland	113.473	108.799	132.167	354.439		354.439	354.500	346.809
Terugbetalingsverplichting subsidie Provincie Zeeland								
Baten uit zelfstandige activiteiten					385.740	-	345.400	380.467
Overige baten					10.927	10.927	-	-
Baten eigen fondsw erving					19.499	19.499	21.000	19.499
Overige bijdragen derden					-	-	500	-
Resultaat	(24.567)	(23.555)	(28.614)	(76.737)	96.882	20.145	-	4.805
Toeichting								

De kosten worden aan de prestatievelden toegerekend op basis van de urenregistratie.

De ontvangen baten uit de zelfstandige activiteiten staan los van het Provinciaal Beleid en de gemaakte prestatieafspraken met de Provincie Zeeland